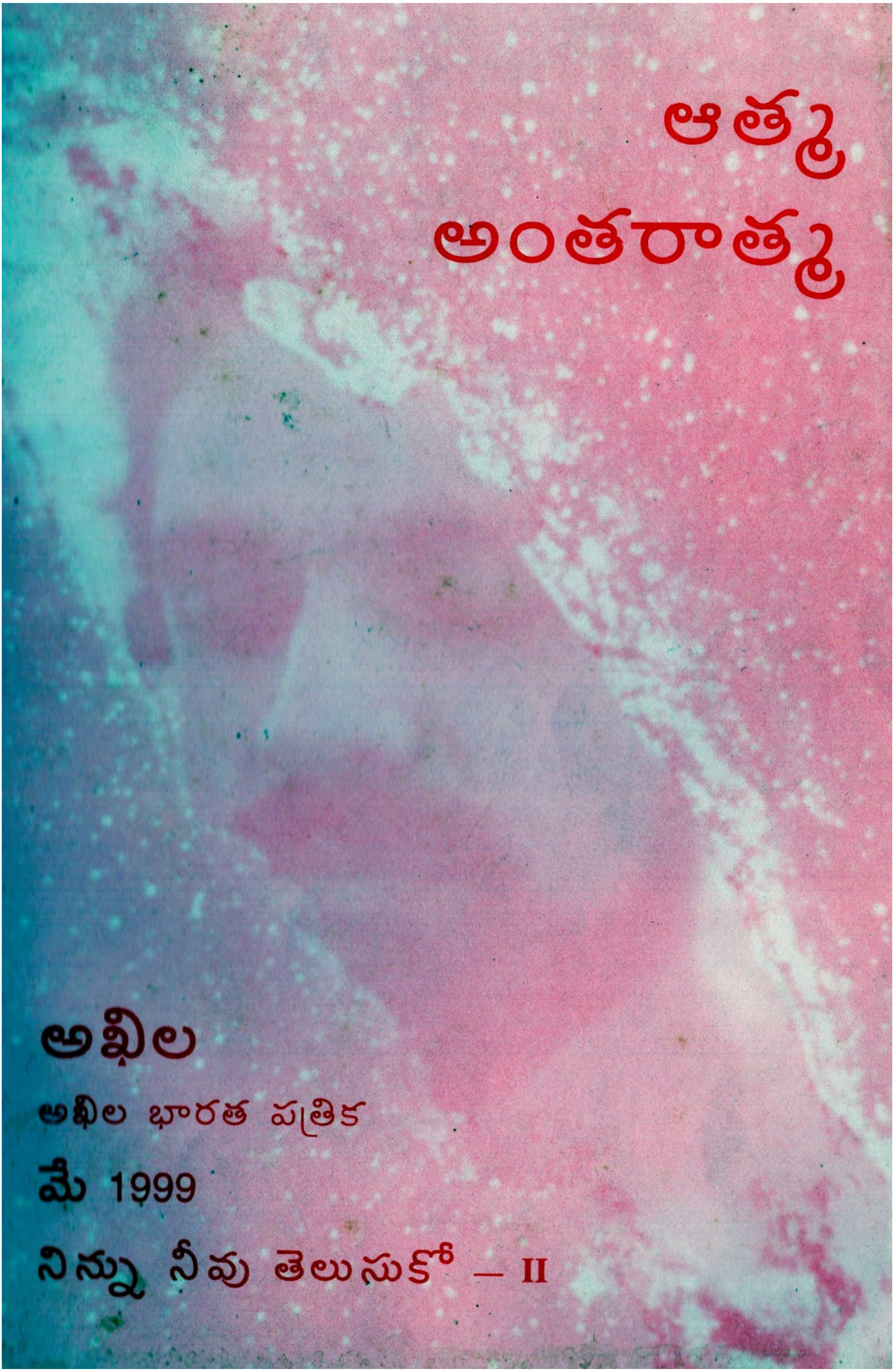

ఆత్మ
అంతరాత్మ

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక

మే 1999

నిన్ను నీవు తెలుసుకో — II

నిన్ను నీవు తెలుసుకో — II

ఉపోద్ఘాతము

"నేను" అని పిలువబడే ఈ అల్పిష్టి మనో ప్రాణిక దైహిక ముల సంపుటి ఒక ఉపరిగత సంచలనము మాత్రమేగాని మన నిజ స్వరూపము కాదు — తన అజ్ఞాన ఖేలనము కొర్కై బుద్బుద ప్రాయ మైన ఒకే ఒక జీవిత పర్యంతము ప్రయుక్తమైన ఒక వ్యక్తిత్వపు బాహ్యా శకలము మాత్రమే. దాని ఉపకరణములు — సత్యము యొక్క విచ్ఛిన్న ఖండములకై అన్వేషించుచున్న అజ్ఞానమైన మనస్సు, సంతోషము యొక్క చితుకులకై పరుగులాడుచున్న జ్ఞాన రహితమైన ప్రాణికము, సుఖ దుఃఖముల ఘటనాఘటనలకు లోబడి మసక చేతన మాత్రమే కలిగిఉన్న భౌతిక శరీరము — అంతంత మాత్రములే. మనస్సు విసిగి వేసారి తనయొక్కయు, విషయములయొక్కయు సత్యమే కావాలి అను కుండేంతవరకు, "ఛీ! ఇదేంబ్రతుకు, వాస్తవమైన ఆనందము ఎక్కడా లేదా ఏమిటి", అని ప్రాణికము నిర్ఘాంతపోయే వరకు, భౌతిక శరీరము "ఈ పీడ ఎప్పుడు విరగడై పోతుంది" అని సుఖ దుఃఖాలనుండి విము క్తిని కోరేంతవరకు ఈ నాటకం ఇట్లాగే కొనసాగుతుంది. మనో ప్రాణిక భౌతికాలు "ఈ నాటకమిక చాలులే" అని ఎప్పుడైతే అనుకుంటయ్యో అప్పుడు ఈ అజ్ఞానపు వ్యక్తి తన నిజస్వరూపమును, దాంతోపాటు సత్యసంపదలను పొందుతాడు. లేక నిర్వాణమును పొంది తనను తాను విలీనము చేసుకుంటాడు.

వాస్తవిక 'ఆత్మ' పై పొరలలో ఎక్కడా కనపడదు. లోలోపలి అఖాతాలలోను, ఊర్ధ్వములోను మాత్రమే ఉంటుంది. లోని అంతర్మ నస్సునకు, అంతఃప్రాణమునకు, అంతర్భౌతికమునకు ఆధారంగా 'అంతరాత్మ' ఉంటుంది. అది విశ్వవ్యాపకశీలము. మనమభిలషించే ఆధ్యాత్మికసంపదలు — ఆత్మయొక్కయు, సర్వభూతముల యొక్కయు నిజస్వరూపదర్శనము, విశ్వగత ఆనందముయొక్క రసాస్వాదన, ఈ

ఇరుకు చెరసాలనుండి స్థూల శరీరము యొక్క విముక్తము — దాని ద్వారానే కలుగుతయి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: కె. కూర్మారావు

ఈ సంకలనములో "the Self", "the Soul" అనే పదములకు శ్రీఅరవిందులు ఇచ్చిన నిర్వచనములు యివ్వబడినవి.

శ్రీఅరవిందుని రచనలను ఎలా చదవాలి?

శ్రీమాత: ఎప్పుడూ నా సలహా ఏమిటంటే.... ప్రతిసారి కొంచెం కొంచెమే చదవాలి. మనసును నిర్మలంగా ఉంచుకుని ప్రశాంతంగా ఉంటూ, అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయకుండా ఉండాలి. మెదడును నిశ్శబ్దంగా ఉంచడానికి తగినంత ప్రయత్నం చేయాలి. అపుడు మీరు చదువుతున్న విషయంలోని శక్తి మీ అంతరంగంలోకి చేరుకుంటుంది. ఆ ప్రశాంత నిశ్శబ్దంలో మీలో చేరిన ఆ శక్తి జ్ఞాన జ్యోతిని ప్రసరింపచేస్తూ, అవసరమైతే అర్థం చేసుకోగలిగిన కొత్త జీవ కణాలను సృష్టిస్తుంది. ఆ విధంగా రోజూ చదువుతున్నపుడు అదే విషయం కొన్ని నెలల అనంతరం.... సులభగ్రాహ్యంగా, ఆ ఆలోచనా ధార స్పష్టంగా, తెలిసినట్టుగా అనిపిస్తుంది. అంతేకాకుండా, ఆ ఆలోచ నాధార స్పష్టంగా గ్రాహ్యం అవుతుందికూడా.

రోజూ కొంచెం కొంచెం చదవడమే మంచిది. అదికూడా సాధ్యమయినంత వరకూ ఒకే సమయంలో చదవాలి. అది బుద్ధియొక్క గ్రహణశక్తిని పెంచుతుంది.

శ్రీమాత

ఆత్మ — అంతరాత్మ

(శ్రీఅరవిందుల ప్రవచనములు)

పరబ్రహ్మము — నిరపేక్షము*

మనకంటే గొప్పది, మనము నివసించే విశ్వముకంటే ఘన మైనది, మనము దేవుడు అని పిలిచే విశ్వాతీత సత్యము ఏదైతే యున్నదో దానిని మనము నిరపేక్షము అంటాము. అది లేనిదే మనము చూచునట్టియు ఇంద్రియములకు జ్ఞాతమగునట్టియు వస్తువులేవియు ఉండజాలవు. ఒక్క క్షణమైన మనజాలవు. బారతీయ తత్వ చింతన దానిని 'బ్రహ్మ' అనియు, ఐరోపాతత్వ చింతన 'నిశ్శేషము' 'నిరపేక్షము' అనియు పిలిచెదరు. ఎందుకనగా దానిది స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి — నానా త్వముతో ఎట్టి బంధము లేనిది.

*

మనము దేనినైతే సత్త్వము (సత్త), అసత్త్వము (అసత్త) అని పిలిచెదమో దానికి పైన క్రింద ఉండి అంతస్థలీయము, సారభూతము, అనిర్వచనీయము అయిన వస్తువే 'నిరపేక్షము'

*

'నిరపేక్షమే పరమ సత్యము'.

*

పరబ్రహ్మమే నిరపేక్షము, నిశ్శేషము, కేవలము. అది నిరపేక్షము కనుకనే దానిని మాటలలో వర్ణించలేము. నీవు అనంతమును (Infinite) ఒక మోస్తరుగా తెలుసుకొనగలవేమో గాని నిరపేక్షమును మట్టుకు తెలుసుకొనజాలవు.

ప్రపంచములో ఉనికి గల సమస్త వస్తువులు ఉనికి లేని సమస్తమైన చిదాత్మలో సృష్టించబడిన నిరపేక్షము యొక్క ప్రతీకలే. ఆ ప్రతీకల ద్వారా, అవి సూచించినంత మేరకు నిరపేక్షమంటే యేమిటో తెలుసుకొనవచ్చు. కాని, సృష్టిలోని సమస్త ప్రతీకలను గురించిన జ్ఞానంకూడా నిరపేక్షమును గురించిన యథార్థ జ్ఞానమును అందించలేదు.

*

---

* నిశ్శేషము, కేవలము = Absolute

అనిర్వచనీయమైన దానిని ఎవరైనా నిర్వచించి ఒక చట్రంలో బిగించగలరా? అదే మనం చేసే పొరపాటు. చివరికి మనం సాధించిన దేమిటంటే, ఆ నిరపేక్షాన్ని, ఒక ప్రక్కన నిషేధాత్మకంగా నిర్వచిస్తూ, మరో ప్రక్కన సకల సాకార రూపములకు కారణ భూతమైన పరమ సాకారమని కూడా భావించుటయే.

నిజమే, ప్రాచీన మహర్షులు బ్రహ్మమును గూర్చి నిషేధాత్మ కముగా చెప్పిన మాట నిక్కముగా నిజమే — 'నేతినేతి,' అనగా బ్రహ్మ మిది కాదు, అది కాదు — అని వారు చెప్పియున్నారు — అయితే బ్రహ్మమును గూర్చి వారు శ్రద్ధ తీసికొని, సద్భావాత్మకముగా కూడ చెప్పియున్నారు. 'సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ' అనగా బ్రహ్మ మిది, బ్రహ్మ మది, బ్రహ్మము సర్వము — అని కూడ చెప్పియున్నారు. ఏలన సద్భావాత్మక లేక అభావాత్మక నిర్వచనములచేత బ్రహ్మమును పరిమితము చేయుట యన బ్రహ్మ సత్యమునుండి పడిపోవుటయే యని వారు దర్శించిరి. బ్రహ్మ ద్రవ్యము, బ్రహ్మ ప్రాణము, బ్రహ్మ మనస్సు, బ్రహ్మ అతిమనస్సు, బ్రహ్మ వైశ్వ ఆనందము, బ్రహ్మ సచ్చిదానం దము — అని వారు చెప్పిరి; అయినను ఈ తత్త్వములలో దేనిచేతను, సచ్చిదానందమును గుఱించిన మన బృహత్తమ భావనచేత సైతము, బ్రహ్మ నిరుక్తము (defined) కాజాలదు. మన మెట్లు ప్రపంచమును జూతుమో, అట్టి ప్రపంచమునందు, మనము మన మానసిక చేతన నెంత ఎత్తునకు గొనిపోయినను దానికి ప్రతి సద్భావమునకు ఒక అభావ ముండునని మనము కనుగొందుము. కాని అభావము (negative నిషేధాత్మకము) ఒక శూన్యము కాదు — నిక్కముగా మనకు శూన్యముగా గన్పించునదేదియైనను, బలముతో నది దట్టించ బడి యుండును. సత్తుయొక్క శక్తితో పూర్ణమై యుండును. వాస్తవ లేక శక్య (potential, బీజావస్థక) అంశములతో నిండియుండును. మఱియు ఒక అభావముయొక్క అస్తిత్వము దానికి సంబంధించిన సద్భావమును అస్తిత్వరహితము గాని, మిథ్యాభూతము గాని చేయదు. సద్భావము వస్తువుల సత్యముయొక్క మఱియు తన (సద్భావముయొక్క) స్వీయ సత్యముయొక్క ఒక అసంపూర్ణ ప్రతిపాదన మాత్రమే యని అభావము దెలుపును. ఏలన సద్భావము మఱియు అభావము సరసన వర్తించు

టయే గాక, ఒకదానితో నొకటి సంబంధము గలిగియు, ఒకదానిచేత నొకటియు వర్తించును. అవి ఒకదాని నొకటి పూర్ణము జేసికొనును. మఱియు దేనిని ఒక పరిమిత మనసు చేరుకొన జాలదో, ఆ సాకల్య దృష్టికి ఒకదాని నొకటి వివరించుకొనును. ఈ ప్రతిపక్షములలో నేయొక్కటియు తన చేతనే యని యథార్థముగా తెలియబడజాలదు. ఒక దానిలో దాని ప్రతీయమాన (apparent పైకట్లు గన్పించు) ప్రతిపక్షము యొక్క సూచనలను గుర్తింపగలిగినపుడే, ఆ ఒకదానిని దాని గభీరతర సత్యమునందు తెలిసికొన నారంభింతుము. వ్యావర్తక తర్కము కల్పించు విరోధములద్వారా కాక, అట్టి గభీరత సముదార అంతః స్ఫూర్తిచేతనే మన బుద్ధి నిరపేక్షమును సమీపించదగును.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: కె. కూర్మారావు; చెలసాని నాగేశ్వరరావు

(దివ్యజీవనం నుండి)

సావిత్రి

'నిగూఢ జ్ఞానము' అనే అధ్యాయములోని ఒక భాగము

బ్రహ్మంబు పూర్ణంబు పరమేకంబు.
తనదైన మౌనమున శయనించియున్న
కబళించు కాలంబు నుండి కాపాడు
కదలని మెదలని నిద్రాణమైన
గాఢ సుప్తిని మునిగి చలనంబులేని
అవ్యక్తమును అనంతమైనట్టి
నిశ్శబ్ద శక్తి నిర్నిద్రుండు లేపె.

బ్రహ్మంబు పూర్ణంబు పరమేకంబు
తన మౌనముతో ఆకసమందు చేరినది.
తన రూపమున ప్రజాతతుల కల్పించినది
తన శక్తినుండి సృష్టించినది కోటిశక్తులను

ఏకాంతమును వీడి బృహద్ధామంబు విడనాడి
హృద్దేశమున విడిదిసేయంగ వచ్చినది
ఆకాశము తానాయెను కాలముగా మారిపోయె

బ్రహ్మంబు పూర్ణంబు సంగరహితంబు
మన లోపలి గూఢాత్మగ మసలసాగినాడు విభుడు
మన వేషంబుల దాల్చెను నటియించెను అకగుణముల
మృణ్మయ* దేహము తనదిగ హిరణ్మయుడు వసించునిచట
మనము కూడ దైవస్థితి కెదుగుట యాతని ముచ్చట
దివ్యమైన తన రూపము మనలోపల చిత్రించెను
దివ్యస్రష్ట మన భూమిక కొంగ్రొత్తగ సవరించెను
మర్త్యులలో ముద్రించెను దైవత్వపు వ్యూహంబుల
పరిమిత మానసముల మలచె అనంతత్త్వ వాహికలుగ
రూపాంతర స్థితిని పొంది ధర తీర్చును దైవఋణము
పరస్పరమైనట్టి ఋణమె పరాత్పరుని తోడి మన బంధము
అమృతత్వ పుత్రులమై సమత్వమున చరించవలెను
అతని మానవాంశ మనము దివ్యత్వము నందవలెను
మన జీవితమెల్లప్పుడు అయోమయము అనన్వయము
ఘనుడగు పరమాత్మ యొకడె అన్నింటికి సమన్వయము

మూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: ధారా రాధాకృష్ణమూర్తి

* మాంసం

సత్త్వము — సంభూతము*

నిరపేక్షమే సర్వభూతములకు మూలము, ఆలంబనము అని మన కచ్చితమైన అభిప్రాయము...

*

నిరపేక్ష బ్రహ్మము తననుదాను సత్తు, సంభూతి అనే రెండు రూపములలో అభివ్యక్త పరచుకొంటుంది. సత్త్వము మూల సత్యము. సంభూతము దాని కార్య రూపము, క్రియాశీలమైన శక్తి, పర్యవసానము. నిరంజనమూ, నిరాకారమూ అయిన మూలధాతువు యొక్క సృజన శక్తి. నిత్యమై కూడా క్షణ క్షణ పరిణామము చెందుతూన్న విశేషము.

*

దైవము యొక్క మూలతత్వము సత్తు (being). అది శాశ్వత మైనది. దాని పరిణామ రూపము (చేతన, నైసర్గికము, శక్తులు, ఆలంబనముల మాధ్యము వలన) సంభూతము. దైవము యొక్క, కాలాతీత మైన, శాశ్వత స్వరూపము సత్త్వము. కాలగతిలో అది తాల్చిన రూపములు — విశ్వము, తదంగములైన దృశ్యమాన వస్తువులు, దాని సంభూతములు.

*

సత్త్వము సంభూతము కంటె వేరుగాదు. దానిలోనే వున్నది గనుక, దాని ఘటక పదార్థము గనుక, దాని ప్రతి సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ పరమాణువునందును, నిస్సీమ విస్తృత ప్రసారములందును అంతర్నిహితము గనుక మాత్రమే అది ప్రామాణికము.

*

Pure Being is the affirmation by the Unknowable of Itself as the free base of all cosmic existence.

*

అస్తిత్వము అనిర్వచనీయమైన సత్త్వము యొక్క ప్రతిబింబము.

---

* సత్త్వము = సత్త = being. సంభూతము = సంభూతి = becoming

సత్త్వము నిత్యమూకాదు, అనిత్యమూకాదు. అనంతమూకాదు, సాంత మూకాదు. ఏకమూ కాదు, బహుళమూకాదు. మానవ భాషకు లొంగు నదీ కాదు, మానస భావము గ్రహించునదీ కాదు. అస్థిత్వము అనే పదము దానిని (సత్త్వమును) మరీ నిర్బంధము చేస్తుంది. శాశ్వతమూ, అనంతమూ అనే పదములు కూడా దానిని నిర్వచించుటకు అశక్త ములు. సత్త్వమనగా ఏదో ఒక అజ్ఞానమైన వస్తువును ఎత్తి చూపించే 'క' అనే ఒక ప్రతీక గాదు. దాని ప్రమాణమే వేరు. అది జ్ఞానాజ్ఞాన కొలమానములకతీతము. బ్రహ్మయే అన్ని విభవములకు మూలము. కాని తను మట్టుకు అట్టి విభవములకు అతీతము.

*

మన జీవితము యొక్క పరమ లక్ష్యము

సంభూతి తననుదాను సత్తుగా నెఱింగినపుడే, తనను సమగ్ర ముగా నెఱుంగగలదు. సంభూతియందలి అంతరాత్మ (జీవుడు) పర ముని, నిరపేక్షుని ఎపుడెఱుంగునో, అనంత, నిత్యులయొక్క స్వభావ మునెపుడు పొందునో, అపుడు మాత్రమే అది ఆత్మ జ్ఞానమును, అమ రత్వమును చేరుకొనగలదు.అట్లు చేరుకొనుటయే మన జీవనముయొక్క పరమ లక్ష్యము. ఏలన అదియే మన సత్తుయొక్క సత్యము, మఱియు నందుచేతనే మన సంభూతియొక్క అంతర్నిహిత లక్ష్యము. ఆవశ్యక ఫలితము. మన సత్తుయొక్క ఈ సత్యము మన అంతరాత్మయందు ఒక అభివ్యక్తి ఆవశ్యకత యగును. ద్రవ్యమునందు ఒక రహస్య ఊర్జ మగును. ప్రాణమునందు ఒక ప్రేరణ, ప్రవృత్తి. అటులే ఒక కామన, ఒక ప్రయత్నము అగును. చివరకు మనస్సునందు ఒక సంకల్పము, లక్ష్యము, ప్రయాసము, ప్రయోజనము అగును. ఏది తనయందు లోపల ఆదినుండియు గుప్తముగా నున్నదో, దానిని అభివ్యక్తము సేయుటే పరిణామాత్మక ప్రకృతియొక్క సంపూర్ణ రహస్య ప్రవృత్తి యగును.

ఇక సంభూతియందలి అంతరాత్మకు తనను సత్తుగా నెఱుం గుటకును, సంభూతిస్వామి యగుటకును అవకాశము గలదు. అయితే అదే సమయమున తాను సాంతమున స్వయంప్రకటితమైన అనంత బ్రహ్మమని కూడ అది తన నెఱుంగగలదు. అటులే కాలనిత్యత యొక్క ఆధారభూత స్థితియందును, వికాసశీల గతియందును తనను,

తన పనులను చూచుకొనుచుండు కాలరహిత నిత్యము తానని తన నంతరాత్మ చూచుకొనగలదు. ఈ దర్శనమే సంభూతియొక్క పరాకాష్ఠ. ఇది తన సక్రియ సత్యతయందు సత్తుయొక్క పరిపూర్ణత.

అప్పుడే ఈ విశ్వము యొక్క ఆధ్యాత్మిక ప్రయోజనము పూర్తిగా విదితమౌతుంది. ఆత్మ అవతరణము న్యాయమేనని తెలియ వస్తుంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు
అనువాదం: కె. కూర్మారావు; చెలసాని నాగేశ్వరరావు
(దివ్యజీవనము నుండి)

ఆత్మ — పరమాత్మ

బ్రహ్మం శూన్యములోను, కాలములోను తన్నుతాను విస్తృత పరచుకొని సర్వత్రా వ్యాపించి ఉంటుంది. మనం ఏకత్వం పొందేది ఆ మూల పదార్థమైన, అపరిచ్ఛిన్నమైన పూర్ణత్వంతోనే — దానినే అంతరాత్మగాను విశ్వాత్మగాను తెలుసుకొనగలం. దానినే ఆత్మ అంటాము. అదే సత్పదార్థం.

*

బ్రహ్మము యొక్క ఆత్మాశ్రయ (subjective) రూపమే ఆత్మ. విశ్వమంతా, నిండివున్న అక్షర రూపము.

*

ఏకమాత్రమైన విశ్వాత్మ దైవంలోని భాగం కాదు — అది ఆయన యొక్క ఒక భంగిమ మాత్రమే.

*

....of this utter Absolute... our true Self is the essential form in our consciousness (స్వరూపము)

*

The Self is being, not a being. By Self is meant the conscious essential existence, one in all.

*

సమస్తమైన కార్యకలాపాలు ఆత్మలోనే సంభవిస్తాయి. ప్రకృతి యొక్క సమస్త ఖేలనములకు ఆలవాలము ఆత్మ. అదే దైవం. ఆ ఆత్మయే విశ్వాన్ని తనలో ధరిస్తుంది.

*

పరమాత్మకు దైవమునకు భేదం లేదు.

*

ఆత్మ పరిశుద్ధమై, అమలమై జీవితం యొక్క మలినాల వలన, కోరికల వలన అజ్ఞానాదుల వలన చెక్కు చెదరకుండా ఉంటుంది. వ్యక్తిలోని సత్యస్వరూపమైన సత్త్వము (సత్త) గా తెలుసుకోబడు తుంది. మరింత విస్తృతమైన అర్థంలో అందరిలోను వున్న ఏకమాత్ర సత్తగాను, విశ్వాత్మగానూ కూడా అనుభూత మౌతుంది. వ్యక్తికిపైన, విశ్వానికిపైన ఉన్న పరమాత్మ, పరమేశ్వరుడు అదియే.

*

పరమోచ్ఛమైన ఆధ్యాత్మిక ఆత్మ మన వ్యక్తిత్వం వెనుకగాని స్థూల శరీరం వెనుకగాని ఉండదు. వీటికి పైన, వీటిని అధిగమించి ఉంటుంది. ఆంతరంగిక కేంద్రములలో (చక్రములలో) అన్నిటికంటె అగాధమైనది హృత్కేంద్రము, ఛాతిలో ఉంటుంది. పరమోన్నతమైనది శిరస్సులో వుంటుంది. అయితే అంతరాత్మ వైపు సూటిగా ఉన్మీలమైన కేంద్రం మట్టుకు శిరస్సుకుపైన భౌతిక శరీరానికి బైటగల సూక్ష్మ శరీరంలో ఉంటుంది.

*

మనలోపల అంతా నిశ్శబ్దమైనప్పుడుగాని, కనీసం ఉపరితలంలో ఏం జరుగుతున్నా అంతరంగంలో మాత్రం వీటికి చలించకుండా ఉన్నప్పుడే మనకీ సంగతి మొదట అనుభూతమవుతుంది. అప్పుడు ఈ (ఆత్మ) నిశ్శబ్దములోని ఒకానొక అవస్థ — అచంచలమైన అక్షర పురుషుడు — సర్వవ్యాప్తమూ, సర్వగతమూ అయిన విశ్వాత్మగా అనుభూతమౌతుంది. అది గతిశీలముగాదు. 'మాయ' యొక్క క్రియాశీల శక్తి గాదు....

మొట్టమొదటగా 'ఆత్మ' సిద్ధి కలిగినప్పుడు, అది గంభీరమైన నిశ్శబ్దము, నిష్క్రియత్వముగా అనుభూతమౌతుంది. కాని దీని పూర్ణ

సత్యము అంతటితో సరికాదు. 'శక్తి'గాను, జగద్వ్యవహారముగాను, జగజ్జీవితము (అస్థిత్వము) గానుకూడ దర్శనమౌతుంది. కాని 'ఆత్మ' బ్రహ్మయొక్క మౌలిక స్వరూపమ్ము నిర్వ్యక్తిత్వము దాని ప్రధాన లక్షణము. అందువలన ఆత్మయొక్క శక్తి ఏ విధంగా ఉంటుందంటే స్థితము, ఆధారము అయివుంటూ, క్రియలలో ఈషన్మాత్రము నిమగ్నముకాక, సమస్తమైన వ్యవహారములను సాక్షి రూపములో వీక్షిస్తూ వాటికి మూలము, ఆధారము, భోక్తగా కూడా ప్రవర్తిస్తుంది. మనకి 'ఆత్మ' యొక్క అనుభూతము కలిగినప్పుడు, అది నిత్యము, అజము, అశరీరము, క్రియలలో వికల్పితముగా విదితమౌతుంది. మరియు వ్యక్తి లోపల, వ్యక్తిని పరివేష్టించి, వ్యక్తిపైన భాసిస్తూ, తను ధరించిన రూపమును పైనుంచి అధ్యక్ష రూపములో వీక్షిస్తుంది. అది సర్వభూతముల లోను ఉన్న ఏకైక రూపము. ఏకము. అనంతము, దివ్యము, రూపరహితము. ఈ 'ఆత్మ' వైయక్తికంగాను, మేధావిగాను, కర్మిష్టిగాను, భోక్తగాను మొదలయిన విశేష రూపములలోకూడా అనుభూతమౌతుంది. దీని లక్షణము ఇంతటితో సరిగాదు. అది ఒకే క్షణములో వైయక్తికము, వైశ్వము. వైయక్తికమునుండి వైశ్వములోకి పోగలదు. ఇంకా దాటిపోతే ఇక మిగిలేది కేవల విశ్వాతీతమే. బ్రహ్మం యొక్క ఈ అంశమే గాఢమైనదిగా అనుభూతమయ్యేక విశ్వంలోని వ్యక్తిగాను, విశ్వంగాను, విశ్వాతీతంగాను ఒకేసారి గోచరం కావడమే పరబహ్మలోని ఈ ఆత్మ యొక్క అంశం. వ్యక్తియొక్క ముక్తిపదానికి సులభమైన, సూటి అయిన మార్గం ఆత్మ సాక్షాత్కారమే. అదే విశ్వవ్యాప్తిని అనుభవంలోకి తెచ్చే సహజమైన భావాతీత స్థితి. ఆ విధంగానే — అదే ఆత్మ క్రియాశీలమై అన్నింటికి ఆధారమై, అన్నిటా ఉంటూ, పరివేష్టిస్తూ ప్రకృతిలోని అన్ని సంభవాలలోనూ స్వేచ్ఛాయుతమైన తన ప్రత్యేక ఉనికిని పొంది ఉంటుంది. స్వేచ్ఛా, నిశ్శబ్దమూ, నిష్క్రియమూ ఆత్మ యొక్క స్వరూప స్వభావాలు. సృష్టిలో పురుషుడు ప్రకృతికి లొంగి వుంటాడు. కాని ఈ ఆత్మ అటులగాదు — ఏ పనులలోను అణచబడటం లేదు. పరమాత్మ సాక్షాత్కారాన్ని పొందడమంటే ఆత్మ యొక్క అనంత స్వేచ్ఛను గుర్తించటమే.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: డి. సత్యవాణి

ఆత్మ యొక్క పూర్ణ స్వరూపము

సాంప్రదాయక జ్ఞాన మార్గము: నిజంగా మనది, మన స్వంతము, మనకంటె పరమాధికము, మన మూలతత్వము అనదగినది ఏమిటి? ఇంకేమిటి — మహనీయమైన ఆ పరమమే. మన బాహ్య ప్రకృతి అంతయు ఆయన అభివ్యక్తియే. యథార్థాత్మ కోసం మనం ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన మార్గ గాములయినప్పుడు సాంప్రదాయమార్గంలో తటస్థించే ఎండమావులనన్నింటినీ విసర్జించుకొంటూ పోవలసినదే.

దేహమేమన ఆత్మ కాదు: ఆత్మయనగా దేహము కాదనియు, మన అస్తిత్వానికి ప్రాతిపదిక కాదనియు, అది కేవలం భగవంతుని ఇంద్రియాత్మకమైన రూపం మాత్రమే అనియు మనం తెలుసుకోవాలి. జడ పదార్థమే జగన్నిర్మాణము యొక్క ఏకైక పునాది అనియు, ఈ భౌతిక మస్తిష్కము, నాడులు, జీవకణాలు, అణువులే మన ఏకైక సత్యమనియు అను క్షుద్రమైన భౌతిక వాదము భ్రాంతిమయమైనది.పాక్షిక దృష్టినే పూర్ణ సత్యమనియు, వస్తువుల ఛాయా ప్రతిఛాయలే సత్పదార్థములనియు, దాని అపోహ. శూన్యమునే పూర్ణాంకంగా భావిస్తుంది. భౌతికవాది అభివ్యక్త్యోపకరణములను చూసి అభివ్యక్త శక్తి అనుకుంటాడు. కాని అది నిజంకాదు. పైన ఉన్న పరమాత్మకు క్రిందఉండే ఈ చరాచర జగత్తు (జడ పదార్థము, మస్తిష్కము, నాడులు, దేహము) కు మధ్య ఒక రాయబారిపగిది, ఈ ప్రపంచాన్ని నడిపించే యంత్రము — జీవశక్తి (vital force) ఒకటున్నది. సమస్తమైన ఈ భౌతిక ప్రక్రియలు, వ్యవహారములు మూలములో ఆ అనంతములోని కొన్ని సత్యములు — లోకవ్యవహారములో ఆత్మ ప్రపంచించిన భౌతిక రూపములు మాత్రమే. అవి ఒక రకమైన భాష, లిపి, చిత్ర సంకేతము, వర్ణమాలయే గాని అంతకుమించి, తమకు తాముగా ఆ వస్తువుల నిగూఢ సత్యాలను తెలుపలేవు.

జీవము ఆత్మ కాదు: జీవము మన ఆత్మకాదు. మన మెదడును, నాడులను, దేహాన్ని నడిపించే జీవశక్తి కూడా మన ఆత్మ కాదు. అది ఒక శక్తి అన్నమాట నిజమేగాని ఆ అనంతుని పూర్ణశక్తి మాత్రం కాదు. "ప్రాణశక్తి ఈ చరాచర జగత్తునంతటిని పదార్థ ప్రాతిపదిక మీదనే

నిర్మించింది" అనే అస్పష్టమైన "ప్రాణిక వాదము" — నిజం కాదు. అది ఒట్టి భ్రమ. పాక్షిక దృష్టినే పూర్ణంగా గ్రహించడం, దగ్గర తీరం లోని కెరటాన్నే మహా సముద్రంగాను, జలముగాను అపోహపడడము వంటిది. ప్రాణికవాది (vitalist) ఏమంటాడు? బాహ్యామైన ఏదో ఒక గొప్ప వస్తువును పట్టుకొని ఇదిగో యిదే జగత్తుకు, జగన్నిర్మాణము నకు కారణము అంటాడు. కాని 'జీవశక్తి' తనకుమించిన చేతన యొక్క క్రియారూపము. ఆచేతన మనకు ద్యోతకమవుతుంది. మనలో పని చేస్తుంది. కాని ప్రస్తుతం మనకు మకుటమైన యీ మనస్సుకంటె ఉన్నతమైన మరో "మనస్సు" ను అందుకుండేంతవరకు మనకు దాని అభిజ్ఞతి కలగదు. మనస్సు జీవము యొక్క సృష్టియేయని మనకు తోస్తుంది కాని అది నిజం కాదు. అది జీవమునకు, దాని వెనుకనున్న శక్తికి చరమేంద్రియమేగాని, చరమదశ మాత్రంకాదు. మనస్సు జీవము యొక్క అభివ్యక్తి కాదు — జీవము ఏ భానుని యొక్క వెలుగో ఆ భానుని యొక్క అభివ్యక్తి.

బుద్ధి మన ఆత్మకాదు: కాని ఆ బుద్ధి కూడా — మన ఆలోచనా సరళి, మనం ఆలోచించి అర్థం చేసుకొనే విభాగము — మన ఆత్మ కాదు, పరమతత్వం కాదు. దానికి ఆది గాని అంతము గాని కాదు. ఇది పరమాత్మ విక్షేపించిన ఒక మసగ వెలుగు మాత్రమే. "మూర్తరూపా లను, వస్తువులను, మనస్సే సృష్టిస్తుంది" అనే భావన కేవలం భౌద్ధిక మైనది మాత్రమే. ఈ భావనయే ఆదర్శవాదికి ఆధారము. కాని అది కూడా ఒక భ్రమ మాత్రమే. ఒక పార్శ్వమును మాత్రమే చూసి పూర్ణ రూపం అని భ్రమ పడటం వంటిది. బుద్ధిచే వికార రూపమును పొందిన అజ్ఞాన రూపమును చూసి ప్రచండ భానునిగా పరిగణించడం వంటిది. ఆదర్శవాది కూడ అసలైన మూలతత్వమును స్పృశించలేడు. ప్రకృతి యొక్క సాధారణ రూపమే అతని దిగంతము. భౌద్ధిక జ్ఞానము వలన సీమితము కానిది, దాని అవధులకు అతీతమైనది అయిన "ప్రజ్ఞ" మరియొకటి కలదు. ఆ "ప్రజ్ఞ" యొక్క బహిః పరిచ్ఛాయయే మన మనస్సు.

సమాధియే పరమావధి కాదు: సాంప్రదాయ మార్గానుసారం పైన చెప్పిన వాటినన్నిటిని 'నేతి నేతి' అని నిషేదించుకొంటూ పోతే మనం

శుద్ధ చైతన్యాన్ని (అస్థిత్వాన్ని) అందుకోగలము. అది మనోజీవిత దైహికముల వలన వికృతము చెందని ఆత్మ జ్ఞానము. ఆత్మానందము. మన మూల స్వరూపము (అస్థిత్వము). అసలు ప్రకృతి. ఆ ఆత్మ దర్శనమును పొందగానే "అమ్మయ్య", అసలు సత్యము తెలిసి పోయిందిలే అని పరుగులు పెట్టినట్లైతే ఒక విషయాన్ని మర్చిపోయినట్లే. మన ఆలోచనాగతమైన బుద్ధికి ఆ పరమాధికమైన ఆత్మకు, "బుద్ధేః పరతస్తుసః" మధ్యన "ఇంకేముందిలే" అని సమాధిలో కళ్ళుమూసుకొని కూర్చునట్లయితే మనం చాలా miss అయిపోతాము. ఈ రెండింటికి మధ్య ఏమేమి లోకాలున్నాయో చూసేందుకు ప్రయత్నించకుండా, మిరుమిట్లుగొలిపే ఆత్మ సామ్రాజ్యాలను ఏమాత్రం లెక్క చేయకుండా, దాటిపోతాము. గమ్యాన్ని చేరుకొంటాము. అనంత తత్వంలో సుమప్తిని పొందుతాము. అంతే. ఒకవేళ మెలకువగా ఉన్నప్పటికీ మనస్సును విలీనము చేసుకోని పురుషోత్తముని పరమోన్నత స్థాయిని పొందుతామేమోగాని పరమ పురుషోత్తముడైన పరాత్పరుని మట్టుకు దర్శింశలేము. మనస్సు అంత దూరము పోలేదు. దాని సమగ్ర ఆత్మ స్వరూపమును "మానసీకరణము", అనగా మనస్సుచే dilute, పలచ చేయబడిన స్థాయిలో మాత్రమే, సచ్చితానందము యొక్క మానసిక ప్రతిబింబమును మాత్రమే తెలుసుకొనగలము.

పూర్ణ జ్ఞానము: పరమ సత్యము, సమగ్ర ఆత్మ జ్ఞానము కళ్ళు మూసుకొని కేవల తత్వము (absolute) లోకి గంతువేయడం వలన దొరకదు. అది అంత తేలికగా పట్టుపడదు. అత్యంత సహనముతో మనస్సు యొక్క పరిధిని దాటి సత్య చైతన్యములోకి ప్రవేశించినపుడే అనంతత్వము జ్ఞాతమవుతుంది. తదనుభూతులను, సంపదలను పొందగలుగుతాము. మన అన్వేషనకు గమ్యమైన ఆత్మను కనుగొనగలుగుతాము. మరియు స్తబ్ధము, శూన్యము, సూక్ష్మము అయిన ఆత్మను మాత్రమేగాక, వైయక్తికము, విశ్వాతీతతము అయిన క్రియాశీలమైన మహత్తరమైన ఆత్మను దర్శించగలుగుతాము.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: S.Y సోమయాజులు, Y.S.V.S మూర్తి

ఏకము — అనేకము
(ఆత్మ — సృష్టి)

నిర్వ్యక్తిక బ్రహ్మ, ఏకత్వ బహుళత్వాలకు అతీతమైంది. అయినప్పటికి, అది 'ఏకం', సమస్త జగత్తులలోని 'అనేకం' గూడా అయిఉంది. సమస్త గుణకృత సీమలకు అతీతం. నిర్గుణ శూన్యం చేత సీమితం కాదు. విశేషించి, అనంత గుణగణసంపన్నం కూడ. అది వ్యక్తిగత జీవుడు, సర్వజీవులు, వారికంటె అధికుడు గూడ. అది నిరాకార బ్రహ్మమే కాక, విశ్వం గూడ.

*

బ్రహ్మ యొక్క ఉన్నత సోపానము పరాప్రకృతి — వ్యస్త సమస్తములను ఏక కాలమున వహిస్తుంది. కాని సృష్టి గతమైన భగవంతుని నిత్య బహుళత్వము చరాచర జగత్తు వెనుకకు వచ్చినప్పుడు అది జీవముగా — 'పరాప్రకృర్జీవభూతా' — భాసిస్తుంది. సంభూతమౌతుంది.

*

బ్రహ్మమెట్లు తన నిష్క్రియతను, సక్రియతను అతిశయించునో, అటులే ఏకతను, బహుతను సైతము అతిశయించును. అతడు తన స్వరూపమునందు ఏకము. కాని ఆ ఏకత తన బహుత్వశక్తిని వర్జించి, తన నట్లు పరిమితము గావించు ఏకత గాదు. అది శరీర, మనస్సుల వియుక్త ఏకతవంటిది గాదు. అతడు గణితశాస్త్రము నందలి పూర్ణాంక మగు ఏకము గాదు. ఏలన ఆ ఏకము శతమును తనలోపల ధరించ నసమర్థము, అందుచేత శతము కంటె తక్కువ. కాని అతడు శతమును తనలోపల ధరించును. ఆ శత వస్తువులందును ఏకము. స్వతః ఏకమగు నతడు అనేకమునందును ఏకము. అటులే అనేకము అతనియందు ఏకము. వేఱు మాటలలో బ్రహ్మము తన స్వరూపముయొక్క ఏకత యందు అంతరాత్మల రూపమున తన బహుత నెఱింగియుండును. మఱియు తన బహురూప అంతరాత్మలయొక్క చేతనయందు సర్వ అంతరాత్మల ఏకత నెఱింగియుండును. ప్రతి అంతరాత్మలోపలను అతడు, అనగా అంతఃస్థ బ్రహ్మము, హృదయస్థిత ఈశ్వరుడు తన

ఏకత నెఱింగియుండును. ఇక అతనిచేత ప్రదీపితమైన జీవాత్మ ఏకముతో (బ్రహ్మముతో) తన ఏకత నెఱింగియుండి, అనేకముతో గూడ తన ఏకత నెఱింగియుండును. పోతే మన ఉత్తలీయ చేతన శరీరముతోను, విభక్త ప్రాణముతోను, విభాజక మనస్సుతోను, తాదాత్మ్యము చెంది, అజ్ఞముగా నుండును. అదికూడ ప్రదీపితముకాగలదు. మఱియు జ్ఞానవంతము చేయబడగలదు. కనుక బహుత్వము అజ్ఞానముయొక్క ఆవశ్యక కారణము కాదు.

*

పరమ సత్తు ఏకము, కాని ఈ ఏకత అనంతము, అనగా తన లోపల ఒక అనంత బహుతను లేక బహువిధతను ధరించి యుండును. ఏకమే సర్వము గూడ. అది (ఏక సత్తు) సారాత్మక సత్త మాత్రమే కాదు. సర్వసత్త గూడ. ఏకము యొక్క అనంత బహుతయు, అనేకము యొక్క సనాతన ఏకతయు రెండు సత్యములు. లేక ఒకే సత్యము యొక్క రెండు పార్శ్వములు. మఱియు ఈ పార్శ్వముల పైననే అభివ్యక్తి ఆధారపడియున్నది. అభివ్యక్తియొక్క ఈ ఆధారభూత సత్యము కారణముగా మూలసత్తు మన దృష్టికి మూడు స్థితులలో గన్పించును. 1. విశ్వాతీత సత్త, 2. వైశ్వ పురుషుడు, 3. అనేకము నందలి వైయక్తిక ఆత్మ. కాని బహుత చేతనయొక్క ఒక వ్యావహారిక విభజనకు, ఒక కార్యసాధక అజ్ఞానమునకు అవకాశ మిచ్చును. కాగా ఈ అజ్ఞానము నందు అనేకము, అనగా వ్యక్తులు, సనాతన స్వయంభూ ఏకతయొక్క సంవిత్తుని కల్గియుండరు. మఱియు దేనినందును, దేనిచేత తాము జీవింతురో చరింతురో, తమ సత్తుల కల్గియుందురో, ఆ వైశ్వ ఆత్మయొక్క ఏకతను విస్మరించి యుందురు. కాని, రహస్య ఏకతయొక్క ప్రభావము చేత సంభూతియందలి అంతరాత్మ తనస్వీయ అదృష్ట ఏకతచేతను, పరిణామాత్మక ప్రకృతియొక్క రహస్య పీడనచేతను ప్రేరితమై, ఈ అజ్ఞానావస్థనుండి బయటబడును. మఱియు చివరకు ఏకమాత్ర దివ్య సత్తుయొక్క జ్ఞానమును తిరిగి బొందును, అటులే ఆ సత్తులో తన ఏకతాజ్ఞానమును తిరిగి బొందును. ఇంకను అదే సమయమున సర్వ వైయక్తిక సత్తులతోను, సమస్త విశ్వముతోను తన ఆధ్యాత్మిక ఏకతను తిరిగి ప్రాపించును. విశ్వములో నేను ఉన్నాను — అని మాత్రమే

కాక, నాలో విశ్వమున్నది. మఱియు వైశ్వ పురుషుడు నా అధికతర ఆత్మయే — యని గూడ అది ఎఱుంగవలెను. వ్యక్తి తనను విశ్వ మయము గావించుకొనవలెను. మఱియు నదే గతియందు తన విశ్వా తీత బ్రహ్మభావమును గూడ తెలియవలెను.

*

ప్రతిది మన చూపుపై నాధారపడియుండును. ప్రతివ్యక్తియు తన సంస్కార దృష్ట్యా చూచుచున్నాడు. ఆత్మ, సృష్టి; ఏకము — అనే కము, రెండును సత్యమే — రెండునొకటే. ఆత్మ ఏకము. సృష్టి అనే కము. అనగా నీ అనేకము ఏకైకాత్మయే. అతడు గతి ప్రవాహమున — తనను తాను భిన్నునిగా స్థాపించుకొనుచున్నాడు. ఆ 'గతి' అతని చేతనకు సంబంధించినది. మనమాఏకైక తత్త్వమును చూడవలెను. ఇంత మాత్రమున అనేకత్వమును చూచుట విసర్జించనక్కరలేదు. ఎందుకని? వానికిని స్థితి యున్నది కాబట్టి. మరియు తనను తాను చూచుకొనునట్టి బ్రహ్మదృష్టిలోన నిమిడియున్నది. ఇది జ్ఞాన దృష్టికే అందును. అజ్ఞాన దృష్టికి కాదు. మన యథార్థ సత్త — అపరిచ్ఛిన్న, అవిభక్త పరిణామ రహితాత్మతత్త్వముగా గుర్తించవలెను. ఈ సర్వ సృష్టియు స్వాత్మాంతర్గతమైనట్టి గతి పరిణామమే. ఈ ఆత్మ సర్వ దేహాంతరము తప్ప ఏకశరీర గతమాత్రము కాదు.

ప్రపంచములో మనకున్న సంబంధ విషయమున మన స్వరూపమేమో జాగ్రత్తగా చూచుకో దగినది. అది — మనము చూచునదెల్ల ఆత్మ వికారమే. ఇదే జాగ్రదృష్టి. సర్వగతియు, సర్వశక్తులు, రూపములు, ఫలాఫలములు — ఒకటేమిటి సర్వము మన ఏకైక సత్య మైన ఆత్మయొక్క నానాత్వ స్థితియేయని దర్శించవలెను. ఈ నానాత్వ మొక క్రీడా విశేషము. అది విశ్వస్థితి గతుడైన ఈశ్వరుని క్రీడ. అది విశ్వాంతర్గతుడైన సచ్చిదానందము.

కాబట్టి మనము అహంభావ పరిధినుండి రక్తి, ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వ భావననుండి విముక్తముగావలెను.

*

ఏకానేక సమన్వయము: నిరపేక్షము, ఆత్మ, భగవంతుడు, పురుషుడు, సత్తు: ఇందు ప్రతిదియు ఏకమని మనము చూతుము; అతీత మేకము,

వైశ్వ మేకము; కాని భూతములనేక మనియు, ప్రతి భూతానికి ఒక ఆత్మ, ఒక సదృశ, అయినను భిన్న ప్రకృతిగల దనియు మనము చూతుము. మఱియు వస్తువుల ఆత్మతత్త్వము, సారతత్త్వము ఏకము గాన, ఈ కన్పించు అనేకము లన్నియు ఆ పరమ ఏకమే గావలెను — అని మన మంగీకరించక తప్పదు, ఇక నట్లంగీకరించి నపుడు, ఆ ఏకము అనేకముగానున్నది, లేక అనేకమైనది — అని తేలును. కాని పరిమితము లేక సాపేక్షము నిరపేక్షమే అనియు, మానవుడు, పశువు, లేక పక్షి భగవంతుడే అనుట ఎట్లు పొసగును? ఈ విరోధమును లేవ దీయుటలో మనస్సు రెండు తప్పులను చేయుచున్నది. అది, గణితశాస్త్ర వ్యవహారమున ఏ సాంత ఏకకము (unit) గలదో, దాని పరిభాషలో ఆలోచించుచున్నది ఈ ఏకకము తన పరిమితత్వమున కేవలము (sole). ఈ ఏకకము రెంటి కంటెను తక్కువగు ఏకము. విభజనము మఱియు ఖండనముచేతగాని, సంకలనము మఱియు గుణకారముచేత గాని మాత్రమే రెండు కాగలదు. కాని మన ప్రస్తుత విషయము (బ్రహ్మము) ఒక అనంత ఏకత్వము. ఇది సార విషయక అనంత ఏక త్వము కాగా ఈ ఏకత్వము వందను, వేయిని, లక్షను, కోటిని తన యందు ధరించగలదు. నక్షత్రములకు సంబంధించిన, లేక అంతకు సైతము మించిన ఎంత పెద్ద సంఖ్యలను ఒకచో జేర్చి, గుణించి నప్ప టికి, అవి ఆ ఏకతను అతిశయించజాలవు. ఏలన ఉపనిషత్తుల భాషలో, అది కదలదు. అయినను దానిని నీవు వెంటాడి పట్టుకొన దలంతు వేని, అది సదా నీకు ముందు ఎంతో దూరములోనుండును. అది అనంత బహుత్వమును తననుంచి వెలువరించజాలనిచో, తాను అనంత ఏకత్వమే కాగూడదనియు మనము చెప్పవచ్చును. కాని అట్లు చెప్పి నపుడు ఆ ఏకము బహువు అని గాని, అనేకముయొక్క ఒక మొత్త ముగా దానిని పరిమితము చేయవచ్చును, లేక వర్ణించవచ్చును అని గాని దాని అర్థము గాదు. పైపెచ్చు, బహుత్వముచేత గలుగు సర్వ పరిమితత్త్వము లేక అభివర్ణనమును అది అతిక్రమించును. మఱియు నదే సమయమున సాంత భావనాత్మక ఏకత్వముచేత గలుగు సర్వ పరిమితత్వమును సైతము అతిక్రమించును గావుననే, సరిగా నందు చేతనే అది అనంత అనేకముగా నుండగలదు.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

తెలుగు మూలం: చెలసాని నాగేశ్వరరావు, జనస్వామి సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి, తుమ్మపూడి కోటేశ్వరరావుగార్ల రచనలు.

జీవాత్మ — వైయక్తికాత్మ, కేంద్రసత్త్వము

జీవ అనే పదమును సంస్కృత మూలమైన భాషలలో రెండ ర్థములలో వాడుతారు. ఒకటి 'ప్రాణముగల జీవులు'*. ఒక జన్మనుండి మరొక జన్మకు, ప్రాణికి ఆధారమైనిలిచి ఉండే వ్యక్త్యాత్మ రెండవ అర్థము. 'జీవాత్మ' అనగా ఈ రెండవ అర్థమే — ప్రాణమున్న జీవి యొక్క ఆత్మ, పరమాత్మ లేక సనాతనాత్మ. భగవద్గీతలో కూడా దీనినే భగవంతుని సనాతనాంశము అని వ్యవహరించిరి. ఈ జీవాత్మను ఇంకా విస్తృతంగా చెప్పాలంటే — వైయక్తికాత్మగా లేక సృజన జీవుని దైవాంశంగా ఆవిర్భవించిన అనేకాత్మకమైన దైవము.

*

'జీవాత్మ' మనగా 'వైయక్తికాత్మ' అన మాట. మూలములో ఇది మిగతా అందరి ఆత్మలతో ఏకమే. అయితే భగవంతుని అనేకత్వ ములో ఇది వ్యక్తీకరింపబడిన ఆత్మ. విశ్వ సృష్టిలో ఒకానొక కేంద్రము. సర్వమును తనలోను, తనను సర్వములోను లేక ఉభయానుభూతులను ఒకేసారి తన చైతన్య స్థాయినిబట్టి, దృష్టి కోణమును బట్టి పొందుతుంది.

*

జీవుడు, జీవాత్మ అనే పదములను ఈ రచనలలో నేను ఒకే అర్థములో వాడాను.

*

అనేకమనగా సాక్షాత్తు పరాప్రకృతియందు పరమ పురుషుని యొక్క నిత్య ఆత్మలు. కాని ఇక్కడ ఈ ప్రపంచానికి సంబంధించి నంతవరకు ఈ నిత్య ఆత్మలకు జీవాత్మలని పేరు — ఈ జీవాత్మలు క్షర పురుషుని జీవనమైన వికారశీల సంభూతి (becoming) యందు సర్వభూతాల (natural existences) పరిణామానికి ఆధారం. ఈ విధంగా జీవుడు 'లేక జీవాత్మ' మరియు సర్వ ప్రాణులు (సర్వభూతాలు) ఒకటే కాదు. జీవాత్మలు సృష్టితో సంబంధం కలిగి ఉన్నప్పటికి, నిజానికి

---

*బెంగాలులో ఒక చిన్న జంతువును ఎవరైనా చంపుతుంటే "దానిని చంపకూడదు అది కృష్ణుని జీవము" అని అంటారు.

దానికి పైన ఉంటాయి. కాగా సర్వభూతాలు ప్రకృతినుండి ఏర్పడిన ప్రాణులు, వస్తువులు. మానవుడు, పక్షి, పశువు, సరీసృపం (పాకే ప్రాణి) ప్రాకృతిక ప్రాణులు. కాని వాటిలోని వైయక్తిక ఆత్మ ఒక్క క్షణం సైతం, లక్షణాలను బట్టి, మానవుడు, పక్షి, పశువు లేక సరీసృపం కాదు. (తన చైత్య పురుష రూపాన) ఈ జీవాత్మ తన పరిణామమందు ఈ సరీసృపాది రూపాలు ధరిస్తూ పైకివెళ్ళినా, ప్రకృతి క్రీడకు సమ్మతించిన ఆధ్యాత్మిక చైత్యపురుషుడుగానే ఉండిపోతుంది.

*

ఆత్మయొక్క ఉనికి వైశ్వానముగా గాని లేక విశ్వాతీతముగా గాని (ఆత్మ పరమాత్మలు) ఉంటుంది. వ్యక్తీకరణమై కేంద్ర సత్త్వముగా రూపొందినపుడు అది జీవాత్ముడు. ఈ జీవాత్ముడు సమస్త విశ్వముతోను తన ఏకత్వమును పొందుతూ దైవాంశము యొక్క ఒక కేంద్రముగా కూడా భావించుకుంటాడు.

*

దీనికి ప్రతిగా సారతత్త్వమందే నివసించే జీవాత్మ భగవంతునితో తాదాత్మ్యమందు తనను దాను విలీనం చేసుకోగలదు. కాని జీవాత్మ సైతం అభివ్యక్తి క్రియపై అధ్యక్షత వహించిన క్షణమే తనను బహువిధ భగవంతుని యొక్క ఒక కేంద్రంగా తెలుసుకుంటుంది. పరమేశ్వరునిగా కాదు. భగవంతునికి, జీవునికి ఉన్న ఈ విభేదాన్ని గుర్తించడం ముఖ్యం. ఏలన, అలా గుర్తించకపోతే, అత్యల్ప ప్రాణిక అహంకారం మిగిలి ఉన్నప్పటికి, ఎవ్వరైనా తనను భగవదవతారంగా భావించ నారంభించవచ్చు. లేక రామకృష్ణుని పట్ల హృదయుని వలె వివేచనము కోల్పోవచ్చు.

*

మానవ జీవితానికి అధ్యక్షత వహిస్తూ మనస్సుకు తెలియని కేంద్ర సత్త్వమొకటి ఊర్ధ్వములో ఉంటుంది. చైత్యసత్త్వము (psychic being) ప్రకృతిలో దాని ప్రతిబింబము. దానినే జీవాత్మ అని కూడా అంటారు.

*

ఒకదాని తర్వాత ఒకటిగా ఏ జన్మలు కలుగుతాయో, ఆ భిన్న భిన్న జన్మలపై అధ్యక్షత వహించేవాడే (సత్తుయే) కేంద్రీయ పురుషుడు. కాని ఇతడు స్వయంగా అజుడు. ఏలన ఇతడు కాలగత సత్త్వములోనికి దిగడు. దానికి పైన ఉంటాడు. ఇతడు అధ్యక్షత వహిస్తూ, మానసిక, ప్రాణిక, దైహిక సత్త్వములను కలిపి ఉంచుతాడు. అలాగే వ్యక్తిత్వం యొక్క భాగాలన్నింటిని గూడా. అంతేకాక, ఇతడు మానసిక పురుషుడు మరియు మానసిక చింతన, సంకల్పము ద్వారాకాని, ఆంతరాత్మిక పురుషుని ద్వారాకాని — ఎవరు ఎక్కువ అగ్రభాగాన ఉంటాడో, లేక ప్రకృతియందు ఎవరు ఎక్కువ బల శాలియో, అతని ద్వారా — జీవనాన్ని నియమించుతాడు. ఇతడు తన నియంత్రణను ప్రయోగించకపోతే చేతన తీవ్ర అవ్యవస్థలో ఉండి పోతుంది, వ్యక్తిత్వం యొక్క ప్రతిభాగం తనకోసమే పనిచేసుకుం టుంది. అపుడిక చింతన, భావన లేక క్రియయందు ఎట్టి అన్వయం ఉండదు.

*

కేంద్రీయ పురుషుడు

మనలోపల ఉన్న ఏ భగవదంశం మన తక్కిన సత్త్వము కంతటికి ఆధారంగా ఉంటుందో, ఏది జనన మరణాలను అతి జీవిం చుతుందో, మన యోగమందు సామాన్యంగా "కేంద్రీయ పురుషుడు" అనే పదం దానికి వర్తిస్తుంది. ఇక ఈ కేంద్రీయ పురుషునికి రెండు రూపాలు — విశ్వానికి పైన అది మన యథార్థ సత్తు అయిన జీవాత్మ. ఉచ్ఛతర జ్ఞానం ప్రాప్తించినపుడు, దీని ఎరుక మనకు కలుగుతుంది. ఇక క్రింద, మనలో అది మనఃప్రాణ శరీరాలకు వెనుక ఉండే అంత రాత్మ. జీవాత్మ జీవనమందు తన అభివ్యక్తికి పైన ఉండి, దానికి అధ్యక్షత వహిస్తుంది. కాని అంతరాత్మ జీవనమందు తన అభివ్యక్తికి వెనుక, దానికి ఆధారంగా ఉంటుంది.

*

ఆ తత్త్వం మానవుని ఆత్మ. దీన్ని పాశ్చాత్య ఆలోచనా ధోరణిలో శక్త్యణువు (monad) అనీ, భారతీయ దర్శన శాస్త్రంలో జీవుడు, లేక జీవాత్మ అనీ అంటారు. అనగా, జీవాత్మక సత్త్వమును,

లేక ప్రాణిని 'ఆత్మ' అంటారు. ఈ జీవుడు, ప్రకృతి తన క్రియల ద్వారా తన తాత్కాలిక ప్రయోజనాలకోసం నిర్మించిన మానసిక అహంభావం కాదు. ఇతడు మానసిక, ప్రాణిక, శారీరక సత్త్వమువలె, దాని అలవాట్లతో, నియమాలతో, దాని ప్రక్రియలతో బద్ధమై ఉన్న సత్త్వము కాదు. జీవుడనేవాడు ఆధ్యాత్మసత్త్వము, లేక ఆత్మ. అతడు ప్రకృతికంటె మిన్న. ఇతడు ప్రకృతికార్యాల్ని అనుమతిస్తాడు. ఆమె (ప్రకృతి) స్థితుల్ని తనలో ప్రతిఫలింపజేస్తాడు. మనః, ప్రాణ, శరీర రూపమైన త్రివిధ మాధ్యమాన్ని ధరిస్తాడు. ఈ త్రివిధ మాధ్యమం ద్వారా ఆ ప్రకృతి, ఆ స్థితుల్ని ఆంతరాత్మిక చేతన మీద ప్రక్షేపణం చేస్తుంది. కానీ జీవుడు స్వయం, వైశ్వ (విరాట్), పరాత్పర ఆత్మ యొక్క సజీవ ప్రతిబింబం, లేక ఆంతరాత్మిక రూపం, లేక ఆత్మ సృష్టి. తన సత్త్వములోని కొన్ని గుణాల్ని విశ్వంలో, ఆత్మలో ప్రతిబింబింపజేసిన 'ఏకమేవ' ఆత్మ జీవునిలో బహు రూపాల్ని ధరించి ఉంది.

*

ఈ మహత్తర సత్యముతో వస్తుతః ఏకమై విలసిల్లునట్టియు, మానసికాహంకారము కంటె వేరైనదియునగు నొక విశేషము వ్యక్తి యందు సైతము కలదు. అయ్యది ఆ ద్వయుడగు పరమపురుషుని స్వచ్ఛప్రతిబింబము లేక అంశము నై విరాజిల్లు జీవాత్మ. విశ్వాతీత విశ్వగత ప్రకృతి యొక్క వ్యష్టిక్రీడ నొకదానిని బలపరచు నిమిత్తమై తన శక్తిని, జ్ఞానమును సంకోచింప జేసికొనినట్లుగా గానుపించు పర మాత్మయే ఈ జీవాత్మ. అనంతమైన ఏక వస్తువుగా వర్ణింపబడుదాని నిగూఢతను, సత్యస్వరూపమును పరిశీలించి చూతుమేని, అయ్యది అనంతమైన అనేక వస్తువుకూడా. మనమా వస్తువుయొక్క ప్రతిబింబ స్వరూపులము మాత్రమే కాదు. అదియు మనము ఒక్కటే!

మన అహంకారమువలెగాక, మన ఆధ్యాత్మిక వ్యక్తిత్వము సర్వగత, సర్వాతీత లక్షణోపేతముగూడ నై యున్నది. కాని, ప్రకృత మున మనలోనున్న ఆత్మ ప్రకృతియందు వ్యష్టికల్పనము సందర్భ మున అహంభావనయే తానుగా భ్రమనుపొందుట కవకాశ మిచ్చుచు న్నది. ఈ యజ్ఞానము నది వదలించుకొని, తాను సర్వగతము, సర్వాతీతము నైన పరమాత్మ యొక్క ప్రతిబింబము, అంశము, లేక

సత్త్వము యొక్క విశేషమనియు, జగద్వ్యాపారములో తాను కేవలము ఆపరాచైతన్యమునకు చెందిన ఒకానొక కేంద్రమనియు అయ్యాది తనను తాను గుర్తించుకోవలసి యున్నది.

*

జీవాత్మని కర్తవ్యము: మానవుని మహోన్నత గమ్యము వైయక్తిక జీవితము యొక్క ఉపలబ్ధి మాత్రమేకాదు. తన జీవిత కార్య కలాపములనుండి వేరుపడిన నిశ్చలతయు గాదు. తన మూలస్వరూప మునుండి బయలుదేరి క్షరాక్షర ప్రకారములను తనలో ధరించిన ఉత్తమ పురుషుని, ఆ పరమాత్ముని ఉపలబ్ధి. మానవాత్మ (జీవాత్మ) అసలు కర్తవ్యము వేరు. సృష్టిలో వైయక్తిక, వైశ్వాన్విక రెండు స్థాయిలలోను ధారణమైన ఆత్మను తను దర్శించుకోవాలి. విశ్వములో ఈ పరమ లక్ష్యమును సాధించు ప్రక్రియకై అవిద్య సృష్టించిన అహము ఒక అవసరమైన యంత్రాంగము.

*

పరమాత్మ పురుషునిగాను లేక ప్రకృతిగాను, చైతన్యజీవి గాను, లేక ఆతని శక్తిగాను, ఆత్మలోను పరమాత్మలోను ఉన్న జీవము గాను, పరమ పురుషునితోను ఏకము. అదే విధముగా ప్రకృతిలో ఆత్మ పరమాత్మల స్థాయిలో దివ్యశక్తియొక్క రూపము "పరాప్రకృతిర్జీవ భూతా". ఈ ద్వంద్వత్వమును సాక్షాత్కరించుకొనుటనే మనము integral self-perfection అంటాము. అప్పుడే పరమాత్మా ప్రకృతుల ఖేలకు జీవుడు క్షేత్రమవుతాడు.

*

జీవుడనగా పురుషోత్తమునిలోని ఒక అంశము యొక్క ఆత్మా భివ్యక్తి. ప్రకృతిలో అతను పరమాత్మగాను, దాని శక్తి యొక్క కేంద్ర మూర్తిగాను భాసిస్తాడు. మరియు విశ్వములో ఆత్మయొక్క సమర్థతను వైయక్తిక జీవితములోనికి తీసుకొని వస్తాడు.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

తెలుగు మూలం: చెలసాని నాగేశ్వరరావు, కమలాకర వేంకటరావు, జనస్వామి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గార్ల రచనలు.

చైత్యము అనగా ఏమి?

ఆంగ్ల భాషలో soul = ఆత్మ అనే పదాన్ని చాలా భిన్నార్థాల్లలో వాడుతారు. భౌతిక జ్ఞానానికి అతీతమైన చేతనా విశేషములన్నింటికీ — ప్రాణికమునకు దాని కోరికలకు ప్రేరణలకు సహితము — ఉపయోగిస్తారు. స్థూల శరీర వ్యవహారములను గాక ప్రత్యేకమైన ఆధ్యాత్మికార్థమును సూచించుటకై చైత్యము* (psychic) అనే పదమును వాడవలసి వచ్చింది.

*

'చైత్యము' అనే పదము మానసము, ప్రాణికములనుండి భిన్నమైన 'ఆత్మ' కే వర్తిస్తుంది. ఆ అర్థములో 'ఆత్మికమైన' — అనగా సూటిగా చైత్యాత్మనుండి ప్రభవించే చేష్టలు, అనుభూతులు — వీటిన న్నిటిని "చైత్యాత్మికములు" అనవచ్చు. అప్పుడు మానసిక, ప్రాణిక ప్రధానమైన అనుభూతులను మానసిక (బాహిరముగాగాని లేక రహస్యముగా గాని) వ్యవహారములనవలసి వస్తుంది.

*

Psychic అంటే సాధారణంగా చేతనానంతర్గత వర్తనములు. మానసిక రంగమునకు చెందిన ఐంద్రిక విషయములు. కాని నేనీ పదాన్ని గ్రీకుభాషలోని psyche — ఆత్మ సంబంధితమైనది అనే ప్రత్యేకార్థంలో ఉపయోగించాను. కాని మామూలుగా జనసామాన్యము "ఆత్మ" కు "మానసిక ప్రాణిక చేతన" కు గల భేదాన్ని గుర్తించరు. వాళ్ళకు రెండూ ఒకటే.

*

సాధారణంగా మనస్సుకు ఆత్మకుగల భేదాన్ని గుర్తించక, వ్యవహారంలో వాటిని కలగాపులగం చేస్తారు. "ఆత్మ" "చైత్యము" అనే పదాలతో యథార్థాత్మను కాని "చైత్య సత్త్వమును" (చైత్య పురుషుడు) గాని కాక, కోరికలుకోరే ప్రాణమయ జీవిని — అనృతాత్మ లేక కామాత్మను — సూచిస్తారు. చైత్య సత్త్వము (psychic being) మనస్సు, ప్రాణికములకంటే వేరైనది. అది వాటి వెనకాల, అవి కలుసుకుండే హృదయసీమలో ఉంటుంది. దాని కేంద్ర స్థానమది. హృద

యంలో కాకుండా దాని వెనకాల ఉంటుంది. ఎందుకంటే మనుషులు "హృదయము" అనే పదాన్ని "ఆవేశానికి స్థానము" అనే అర్థంలో వాడతారు. కాని మానవావేశములు మానసిక, ప్రాణికాలకు మాత్రమే సంబంధించినవి. సాధారణంగా చైత్య సంబంధితములు కావు. మనస్సు, ప్రాణశక్తుల కంటె భిన్నమైనది, వెనక దాగిఉండే ఈ నిగూఢ శక్తియే మన యథార్థాత్మ — మనలోని చైత్య సత్యము.

అయితే చైత్య స్పర్శ మనస్సు, ప్రాణికము, శరీరములను సంస్కరించి, ఆలోచనలను దృష్టిని, ఆవేశములను పునీతము చేయ గలదు. అప్పుడు ఇంద్రియగతావేశము పరిణమించి చైత్య భావమగును. ఇక మన ఇంద్రియ జ్ఞానమును, చేష్టలను సర్వ వ్యవహారములను పరి శుద్ధము గావించి దివ్య చర్యలుగా రూపొందించుటకు సన్నద్ధము చేయును.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: రాయప్రోలు లక్ష్మీనరసింహ శాస్త్రి

---

* "చైత్య" అనే పదమును మామూలుగా అసలు "చైత్యము" నకుగాక కామాత్మకు వాడుట పరిపాటి. మరియు సాధారణ మానసిక క్షేత్రానికి (psychological) చెందిన అసాధారణ విపరీత సంఘటనలకు సహి తము యీ మాటనే వాడుతారు. అయితే ఈ చివర పేర్కొనిన (అసాధా రణ, విపరీతములు) విషయములు మనకు అంతర్లీనమైన అంతర్మ నస్సు, అంతఃప్రాణికము సూక్ష్మ శరీరములకు సంబంధించినవి. ఆత్మతో సూటిగా సంబంధమున్నవి కావు. గాలిలో నుంచి వస్తువులను సృష్టిం చుట, వస్తువులను "హుష్ కాకి" అని మాయం చేయటం వంటి సంఘ టనలు (నిజంగా జరిగాయనుకోండి) కూడా ఏ మాత్రం ఆత్మ సంబం ధితములు కావు. అవి నిజంగా జరిగినయి కదా అని చైత్య పదార్థము ఒకటున్నదని చెప్పేందుకు వీల్లేదు. ఇవన్నీ స్థూల ప్రకృతిపై నిగూఢ మైన సూక్ష్మ భౌతిక శక్తులు పనిచేయుట వలన జరిగిన గమ్మత్తులు, స్థూల వస్తువులను మొదట సూక్ష్మముగా మార్చి తిరిగి స్థూలవస్తువు లుగా మార్చడం వలన జరిగిన గారడీలు.

చైత్యము యొక్క రెండు భూమికలు

చైత్యానికి రెండు ముఖములున్నాయి*. వెనకాలనుంచి ఉండే చైత్య అస్థిత్వము లేక ఆత్మ ఒకటి. పరిణామ క్రమంలో అది తాల్చిన వైయక్తిక స్వరూపము రెండవది.

*

చైత్యాత్మ (చైత్యము) కు రెండు ముఖములు గలవు. ఆత్మ యొక్క సమస్తమైన ప్రజ్ఞా సామర్థ్యములుగల ఆత్మతత్వము ఒకటి. జన్మ పరంపరలో ఒక జన్మ నుండి మరొక జన్మకు పురోగమిస్తూ బలమును పుంజుకుంటున్న (వైయక్తిక) చైత్య వ్యక్తిత్వము రెండవది — ప్రకృత జన్మను నిర్వహించుటకై ముందుకు త్రోయబడిన వ్యక్తాత్మ.

*

యోగపరిభాషలో "చైత్యము" అనగా ప్రకృతిగతమైన ఆత్మ వస్తువు. మనోప్రాణ దేహముల వెనుక నిలిచి ఉండే పరిశుద్ధమైన psyche దివ్యధాతువు. దానిని గురించి మనకెక్కువ తెలియదు. ఛాయా జ్ఞానము మాత్రమే తెలుసు. అది తన బాహ్యోపకరణముల ద్వారా ప్రజ్ఞను ఆర్జించి ఒక జన్మ నుండి మరియొక జన్మకు పురోగమించే శాశ్వతమైన దైవాంశము. ఈ అనుభూతి — దివ్యానుభూతి — పెరిగి పెద్దదైన కొద్దీ ఒక చైత్య వ్యక్తిత్వమును రూపొందించుకొంటుంది.

*

ఆత్మ ఎప్పటికీ పరిశుద్ధంగా పవిత్రంగానే ఉంటుంది. దాని ప్రజ్ఞ, దాని మహత్తత్వము ఆంతరంగికంగానే భాసిస్తాయి. చైత్య పురుషుడు అభివృద్ధి చెంది పరిణతి చెందినపుడు బహిర్గతమౌతాయి.

*

---

*చైత్యము యొక్క ఈ రెండు ముఖములను, ఆత్మ (చైత్య పదార్థము), ఆత్మ స్వరూపము (చైత్య సత్త్వము) లను తరువాతి రెండు శీర్షికలలో వివరంగా చదవండి.

సంపాదకుడు

అంతరాత్మ — చైత్యతత్త్వము, ఆత్మ

అంతరాత్మ భగవదంశమైన ఒకానొక వస్తువు. అది పరిణామంలోని ఒక దివ్యతత్త్వంగా పరిణామంలోనికి దిగి, అజ్ఞానంనుంచి జ్ఞానప్రకాశంలోనికి వ్యక్తిపరిణామాన్ని ధరించి ఉంటుంది. పరిణామ గతియందు అది ఒక చైత్యవ్యక్తిని లేక అంతరాత్మిక వ్యక్తిత్వాన్ని పెంపొందించుతుంది. ఇలా ఈ వ్యక్తిత్వం పరిణామశీల మనః ప్రాణ దేహాలను తన ఉపకరణాలుగా ఉపయోగించుకుని, పెరుగుతూ ఉంటుంది.

*

జీవాత్మ, అగ్నికణం. చైత్యపురుషుడు అనే ముగ్గురు ఒకే సత్యం యొక్క మూడు విభిన్న రూపాలు. వీటిని కలగాపులగం చేయ గూడదు. చేస్తే, అది అంతర అనుభవ స్పష్టతను సంకరపరుస్తుంది.

జీవాత్మ ...అభివ్యక్త లేక ఉపకరణాత్మక సత్త్వమునకు పైన స్వయంభువుగా ఉంటుంది. అది జనన మరణాలకు అతీతం. సదా ఏకరూపం, అదే వైయక్తిక ఆత్మ. అది వ్యక్తియొక్క సనాతన సత్య సత్తు.

కాగా అంతరాత్మ భగవదగ్నియొక్క ఒక విస్ఫులింగం. ఈ విస్ఫులింగం అభివ్యక్త సత్త్వమునకు పైన ఉండదు. అభివ్యక్తిలోనికి దిగి, భౌతిక జగత్తున దాని పరిణామానికి ఆధారంగా ఉంటుంది. అది ఆదిలో భగవచ్చేతనయొక్క అవిచ్ఛిన్నమైన శక్తి. ఈ శక్తిలో ఇంకా రూపం ధరించని సర్వ సంభవతలు ఇమిడి ఉంటయి. కాగా ఈ సంభవతలకు రూపమివ్వడం పరిణామ ప్రక్రియ చేయవలసిన పని. ఈ విస్ఫులింగం అతినిమ్న జీవులనుండి అత్యున్నత జీవుల వరకు సమస్త సజీవ మూర్తులందు ఉంటుంది.

*

అంతరాత్మ — చైత్యపురుషుడు: అంతరాత్మచేత తన పరిణామము నందు రూపొందించబడినవాడే చైత్యపురుషుడు. ఈ చైత్య పురుషుడు మనః ప్రాణ దేహాలకు ఆధారముగా నుండి, వాటి అనుభవాలచేత పెరుగుతూ, జన్మనుంచి జన్మకు ప్రకృతి పరిణామాన్ని మోసుకునిపోతాడు.

ముందు అతడు మనఃప్రాణ దేహములచేత ఆవృతమై ఉన్నప్పటికి పెరుగుతూ పెరుగుతూ ముందుకు వచ్చి, ఆ మనః ప్రాణ దేహాలనే శాసించే సామర్థ్యం సంతరించుకుంటాడు. సామాన్య మానవునియందు అతడు తన భావప్రకటన కోసం వాటిమీద ఆధారపడి ఉంటాడే కాని, వాటిని చేపట్టి యథేచ్ఛగా ఉపయోగించుకోలేడు. అపుడు అతని జీవనం పశుజీవనంగా, మానవజీవనంగా మాత్రమే ఉంటుందే కాని, దివ్యజీవనంగా ఉండదు. చైత్యపురుషుడు సాధనచేత ప్రభావశాలియై, తన ఉపకరణాలను స్వేచ్ఛగా ఉపయోగించుకోగలిగినపుడు, భగవదున్ముఖ ఆవేగం సంపూర్ణమవుతుంది, మనః ప్రాణ దేహముల పరివర్తనం — వాటి విమోచనం మాత్రమే కాదు — సంభవమవుతుంది.

అంతరాత్మ ఒక భగవదంశం. ఈ అంశం పరిణామశీలి వ్యక్తి యొక్క అంతరతమ ఆధారం, ఈ ఆధారరూపమున అది మనః ప్రాణ దేహాలను ధరించి ఉంటుంది. ఈ మూడూ ప్రకృతినుండి వచ్చిన దాని ఉపకరణాలు. వీటి ద్వారా అది ద్రవ్యమందలి నిశ్చేతనమునుండి, తన యథార్థ సత్తు అయిన దివ్య ప్రకాశ, అమృతత్వాల దిశగా పెరుగ ప్రయత్నిస్తుంది. తన ఉపకరణాల పరిమితత్వాలు దాని మీద నిమ్న ప్రకృతియొక్క గతులను విధిస్తాయి. అందుచేత అంతరాత్మ ప్రకృతితో రాజీపడక తప్పదు. ఈ రాజీ అంతరాత్మ ఊర్ధ్వగతికి అడ్డుతగులుతున్నప్పటికి, ప్రకృతితో తన ఈ ఆదాన ప్రదానం నుండే దానికి తన పురోగతి సాధనం లభిస్తుంది. కాని చైత్యపురుషుడు — అంశరూప అంతరాత్మ తన పరిణామమునందు ధరించిన రూపం లేక వ్యక్తిత్వం. ఈ వ్యక్తిత్వం పరిణామం ద్వారా వికసిస్తూ అజ్ఞానానికావల ఉచ్ఛతర పరిణామానికి సర్వం సిద్ధమయ్యేవరకు ఒక జన్మనుండి మరోజన్మకు పయనిస్తూ ఉంటుంది.

*

ఆంగ్లంలో 'soul = ఆత్మ' అనే పదము వలె 'అంతరాత్మ' అనే పదమునుకూడ చాలా అస్పష్టంగా వాడుతారు. ఆ విధంగా అయితే అది సమస్తమైన అంతస్సత్త్వమును, అంతర్మానసమును, అంతఃప్రాణికమును, అంతర్భౌతికము సహితమును, ఆఖరికి అతంరాంతరాలలోని చైత్యాత్మ = psychic ను కూడ సూచిస్తుంది.

సారతత్త్వమున అంతరాత్మకు, చైత్యపురుషునికి భేదమున్నది. దాని వెనుక, దీనివెనుక అన్నింటి వెనుక అంతరాత్మ ఉంది, అది భగవదగ్ని యొక్క కణం — అది లేనిదే, దేనికీ ఉనికి లేదు. కాని అది ఒక ప్రాణిక, భౌతిక వస్తువు వెనుక, దానికి ఆధారముగా నున్నపుడు సైతం, స్పష్టంగా వికాసం చెందిన ఒక చైత్యపురుషుడు దాని వెనుక ఉండకపోవడం సంభవమే.

*

వృక్షంలో లేక పశువులో ఉండే చైత్యం నిష్క్రియం కాదు — కేవలం దాని అభివ్యక్తి సాధనాలు మానవుని సాధనాల కంటె తక్కువ వికసితం. మొక్కలో చైత్యమెంతో ఉంది, పశువులో చైత్యమెంతో ఉంది. మొక్కకు తన రూపమందు ప్రాణిక — భౌతిక (vital-physical) తత్త్వాలు మాత్రమే వికసించి ఉంటాయి. మొక్క రూపం వెనుకనున్న చేతనకు వికసిత లేక సంఘటిత మానసికత లేదు. అందుచేత అది తనను ప్రకటించుకోలేదు. కాగా పశువు ఒక అడుగు ముందు ఉంటుంది. దానికి ప్రాణిక మనస్సు ఉంటుంది. కావున దానికి కొంత స్వప్రకటన సాధ్యం. కాని దాని చేతన పరిమితం. దాని మనోవ్యాపారం పరిమితం. దాని అనుభవాలు పరిమితం. దానిలోని అంతరాత్మ సైతం తనకు ప్రతినిధిగా మానవునికి సంభవమైన దాని కంటె తక్కువ వికసిత చేతనను, అనుభవాన్నే ముందుకు పంపుతుంది. అయినప్పటికి పశువులు తమకు గల అంతరాత్మతో మానవునిలోని చైత్యపురుషునికి వెంటనే అనుస్పందించగలవు.
మానవుని ప్రేతం (ghost) నిశ్చయంగా అతని అంతరాత్మ కాదు.

*

అంతరాత్మ, చైత్యపురుషుడు: ఇవి వ్యవహారమందు దాదాపు ఒకటే. భేదమేమంటే, చైత్య పురుషుని పెంపొందించుకొనని వస్తువులందు సైతం అంతరాత్మ అని పిలువదగిన భగవదగ్ని కణం ఒకటి ఉంటుంది. సంస్కృతంలో పురుషుడుగా పెంపొందిన అంతరాత్మ పేరు "హృదయంలోని పురుషుడు లేక చైత్య పురుషుడు"

చైతన్యం (spirit) అంటే ఆత్మ బ్రహ్మం. తన సారరూపాన భగవంతుడు.

ఏకమాత్ర భగవంతుడెపుడు తన లోపల సదా ఉన్న బహు తను అభివ్యక్తం గావించుతాడో, అపుడు ఈ సారభూత ఆత్మ ఆ అభి వ్యక్త విశ్వానికి కేంద్ర సత్తు (being) అవుతుంది. అయి, పైనుండే ఇక్కడి తన వ్యక్తిత్వాల మీద, పార్థివ జీవితాల మీద అధ్యక్షత వహించుతుంది. కాని అలా అధ్యక్షత వహించినా, అది పార్థివ అభి వ్యక్తికి ముందే ఉన్న భగవంతుని ఒక అంశం — "పరా ప్రకృతిర్ జీవభూతా" (గీత: 7-5)

ఈ నిమ్నతర అభివ్యక్తియందు, అనగా అపరా ప్రకృతియందు సృష్టికి ముందే పైన ఉన్న భగవంతుని సనాతనాంశం అంతరాత్మ రూపం ధరిస్తుంది. ఈ అంతరాత్మ భగవదగ్ని యొక్క విస్ఫులింగ రూపాన వైయక్తిక పరిణామానికి, మానసిక, ప్రాణిక, దైహిక పురుషుని వికాసానికి, ఆధారంగా ఉంటుంది. ఒక మహాగ్నిలోనికి పెరుగుతూ, చేతనాభివృద్ధితో పరిణమిస్తూ ఉండే ఈ విస్ఫులింగమే చైత్యపురు షుడు. దీనిని బట్టి చైత్యపురుషుడు పరిణామశీలుడు, పరిణామానికి ముందే ఉన్న జీవాత్మకాడు.

*

చైత్యమంటే ఇచ్చట వైయక్తిక సత్తయందు అంతర్లీనమైన భగవదగ్ని కణం — ఈ చైత్యకణమే పెరుగుతూ, పరిణమించుతూ చైత్యపురుషుని రూపం ధరిస్తుంది — కావున స్పష్టంగానే చైత్యకణం మున్ముందే భగవంతుని శక్తులను కలిగి ఉండజాలదు. కాని దాని ఉనికిచేత మాత్రమే వ్యక్తి భగవంతునికి ఉన్మీలితుడు గావడం, దివ్య చేతన దిశగా పెరగడం సంభవమవుతోంది. పనిచేసినప్పుడు, అది సదా జ్యోతి మరియు సత్యంయొక్క అర్థమందే పనిచేస్తుంది. భగవంతుని దిశగా ప్రేరణతోనే పనిచేస్తుంది.

*

అంతరాత్మ, ప్రాణం రెండు విభిన్న విషయాలు. భగవదగ్ని కణమైన అంతరాత్మ వైయక్తిక ప్రకృతిక్రియకు ఆధారం కాగా, మనః ప్రాణ దేహాలు ఆ ప్రకృతి అభివ్యక్తికి ఉపకరణాలు. ఎక్కువెక్కువ మానవుల్లో అంతరాత్మ బాహ్యప్రకృతి క్రియచేత గుప్తమూ, ఆచ్ఛాది తమూ అయి ఉంటుంది, అందుచేతా, ప్రాణికం శరీరాన్ని సజీవం

గావించి కదలించడం చేతా వారు ప్రాణికమే అంతరాత్మ అని భ్రమి స్తారు. కాని ఈ ప్రాణిక సత్తు మంచి, చెడు కోరికలచేత, కార్యనిర్వా హక శక్తులచేత చేయబడిన వస్తువు. ఇది కామాత్మయే గాని, నిజమైన అంతరాత్మ కాదు.

ప్రాణతృష్ణలయూ భావావేశములయూ ఈ కలయక మానవు నిలో నొక విపరీతమైన కామాత్మను సృష్టి చేయును. సంస్కార శూన్య మైన, — ప్రమాదకరమైన — యీ హృదయ లక్షణమునే, బుద్ధి విశ్వ సింపక, అదుపులో బెట్టవలెననుకొనుచున్నది. అది యుక్తమే కాని, దాని యదుపు ఎంత మాత్రమూ స్థిరమైనదికాదు.

అది యట్లుండ, మానవుని నిజమైన ఆత్మ యీ కామపూరిత హృదయములో లేదు. దీని వెనుక, కానరాక దాగియున్న అసలు హృదయములో — తేజోమయ గుహాభ్యంతరములో నున్నది. పరాత్ప రుని దివ్యతేజః ప్రసార రూపమై, మన యాత్మ అచట నెలకొనియు న్నది. చాలామందికి అది యచట నున్నట్లు తెలియనే తెలియదు. ఏలయన, ఆత్మ లందరికినీ కలవు. కాని, దాని నెరిగిన వారునూ, దాని సాక్షాత్కరణానుభవము కలిగినవారును అరుదు. ఆ దివ్యజ్యోతి స్ఫులిం గమే మన ప్రకృతియందలి అజ్ఞానపదార్థజాతమున కంతకునూ ఆధార ముగానున్నది. దాని నాశ్రయించుకొనియే మనలో నిజమైన మానవుడు, హృత్పురుష డేర్పడుచున్నాడు. ఈ హృత్పురుష డంతకంతకు వృద్ధి బొంది, హృదయమాతని దివ్యప్రేరణలతో స్పందించుచున్నకొలది, మానవుడు తనయాత్మను క్రమముగా నెరుంగుచూ, పశుస్వభావమును వీడి, అంతర్యామియగు పరాత్పరుని వెలుగు నందుకొనుచూ, గంభీర మైన జీవనచేతనల జాడలను గ్రహించుచూ, దివ్య ప్రేరణతో వర్తింప నారంభించును.

*

ఒక వస్తువు యొక్క మూలతత్వము ఎప్పటికి మారదు. అది ఎన్ని భిన్నరూపములు దాల్చినప్పటికి, పరివేషములు వేసినప్పటికి దాని బాహ్య స్వరూపమే మారుతుంది గాని తత్వము మారదు. బంగారము ఎన్ని చిత్ర విచిత్ర రూపములు దాల్చినప్పటికి దాని తత్వము మారనట్లు తత్త్వము నిర్వచనమునకు లొంగునది కాదు. తత్త్వమనగా తత్త్వము. అంతే.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

తెలుగు మూలం: చెలసాని నాగేశ్వరరావుగారి 'యోగంపై లేఖలు'

చైత్య పురుషము*

మనయందలి చైత్యపురుషము దైవమునుండి నేరుగా వచ్చినది. అది దైవంతో సన్నిహిత సంబంధం కలిగి ఉంటుంది. దైవశక్తులన్ని దానియందు గర్భితములు. అది మనఃప్రాణ దేహములకు ఉపాధి. ఈ దివ్యాంశము సకల ప్రాణికోటిలోను ఉన్నప్పటికి సామాన్య చేతన వెనుక దాగి వుంటుంది. తొలుత అది వికసించి వుండదు. ఒక వేళ వికసించి వున్నప్పటికి ముందు భాగంలో ఉండదు. దేహమందలి అసమగ్ర ఉపకరణాలు తమ పరిధులలో అనుమతించునంతదనుక అది తనను తాను ప్రకటించుకొంటూ ఉంటుంది. దివ్యానుభూతులతో తన చేతనాస్థాయిని పెంచుకుంటుంది. మనలో ఉన్నత స్థితులు సమకూరుతున్న ప్రతి పర్యాయం, బలం పుంజుకుంటూ వుంటుంది. చివరగా మన అంతరంగంలోను, ఊర్ధ్వములోను ఈ జరిగే ప్రక్రియల సమీకరణం ద్వారా ఒక చైత్య వ్యక్తిగా పర్యవసిస్తుంది. దీన్నే మనం చైత్యపురుషము (psychic being) అని పిలుస్తాము.

*

పరిణతి చెందెడు చైత్యపురుషమునకు, జీవితాత్మకు మధ్య గల భేదాన్ని స్పష్టంగా గ్రహించడం అవసరం. జీవాత్మ అజము. జనన మరణాల కతీతము. అది జన్మకు, దేహమనోజీవితాలకు, ప్రకృతికి అతీతము, స్వతంత్రము. వీనిని ధరించి వీనికి ఆధారంగావుంటున్నా, వీటికి ఏమాత్రం కట్టుబడి వుండదు. వీటి గోడలలో బంధింపబడదు. వీటిచే చెరుపబడదు. కాని చైత్యపురుషము (అంతరాత్మ) అటులగాదు. అది పృథ్వీతలమునకు దిగివచ్చి జననమరణముల ద్వారా ఒక దశ నుండి మరో దశకు, పృథ్వీ భూమికనుండి ఇతర భూమికలకు సాగి

---

* psychic being. శ్రీఅరవిందుల పదజాలమునకు సమానాంతర పదముల వాడుకను గురించి ఇంతవరకు నిశ్చితాభిప్రాయము లేదు. సహృదయులు దీనిని గమనించవలెను. ఈ విషయముపై ప్రత్యేక జ్ఞానమున్న నిపుణులెవ్వరైనావుంటే మాకు తెలియచేయ ప్రార్థన.

— సంపాదకుడు

పోతూ, మళ్ళిమళ్ళి భూమిమీదకు దిగివస్తుంది. దానికి మరణం లేదు. అది అమరము. ఒక జన్మనుండి మరో జన్మకు పరిణామం ద్వారా వృద్ధి చెందుతూ పురోగమిస్తూ వుంటుంది. ఈ పరివర్తన దానిని మానవ స్థాయి వరకు తీసికొని పోతుంది. మానవ స్థాయిలో సైతం అది తనకు తాను పరివర్తన చెందుతూ, వికాసం చెందుతూ పోతుంది. దీన్నే మనం చైత్యపురుషం అంటాం. అది తన సాధనాలుగా శారీరక, ప్రాణ, మానసములతోకూడిన మానవ చేతనయొక్క పరిణామానికి ఆధారంగా వుంటూ వాటిని అభివృద్ధి పరుస్తూ వుంటుంది. వాటి వలన ఆచ్ఛాదితమై అసమగ్రంగానే ప్రపంచ అనుభవాలను పొందుతూ వుంటుంది. కానీ స్వీయాభివ్యక్తిగా కూడా అది వృద్ధి పొందుతూనే వుంటుంది. అది తెర వెనుకనుండి తన స్వీయ దైవత్వంలో కొంత స్థితిని ప్రదర్శిస్తూ పరిణామ కార్యాన్ని నిర్వహిస్తూ వుంటుంది. తన అసమగ్ర ఉపకరణాలకు చేతనైనంత వరకు దివ్యప్రకటనము గావి స్తూంటుంది. అయితే ఎల్లకాలము ఇటులగాదు. తన ఉపకరణాలపై ఆధిపత్యము వహించి వాటిని దైవ సంసిద్ధివైపు మళ్ళించడానికై తెర వెనుకనుండి ముందుకు వచ్చే సమయం వచ్చితీరుతుంది. ఇలా చైత్య పురుషం ముందుకు రావడమే ఆధ్యాత్మిక జీవితానికి ప్రారంభ ముహూర్తమన మాట. ఈ తరుణంలో అది మనోమయ జీవియైన మానవ దశకు మించిన దివ్యచేతన యొక్క ఉన్నత పరిణామాన్ని చేరుకోడానికి సిద్ధమవుతుంది. అంటే అది మనోభూమిక నుండి ఆధ్యాత్మిక భూమికకకు ఎదుగుతుంది. ఆ తర్వాత అనేక దశల ద్వారా ఆ ఆధ్యాత్మిక స్థాయినుండి అతిమానస స్థితిని చేరుకుంటుంది.

*

జీవాత్మ లేక దివ్యాగ్ని విస్ఫులింగం చైత్యవ్యక్తిత్వాన్ని రూపొందించుటకు ప్రారంభిస్తుంది. ఆ చైత్య వ్యక్తిత్వాన్నే చైత్య పురుషం అంటారు.

*

చైత్యపురుషం (psychic being) ఈ పరిణామ క్రమం ద్వారా వికాసం చెందుతూ, అజ్ఞానానికావల ఉన్నత పరిణామానికి సర్వం సిద్ధమయ్యే వరకు ఒక జన్మనుండి మరో జన్మకు పయనించే ఆత్మ

స్వరూపం లేదా ఆత్మ వ్యక్తిత్వం అనవచ్చు.

*

సంస్కృతంలో ఈ చైత్యపురుషము హృదయంలోనున్న పురుషమని లేదా చైత్యపురుషమని పిలువబడుతుంది. (చైత్యపురుషం పరిణామంలో వృద్ధి చెందే అంతరాత్మ)

*

కేంద్రసత్తా యొక్క ప్రతినిధియైన జీవాత్మ, ప్రకృతిలో వ్యక్తి యొక్క సమగ్ర మనుగడకు ఆధారం యిస్తున్న దివ్య విస్ఫులింగం అయితే, 'చైత్యపురుషం' పరిణామంలో వృద్ధినొందుతూ, ఆ జీవాత్మ యొక్క ఎరుకతో గూడిన రూపంగావున్నది. ఇది ఈ నిరంతర పరిణామ క్రమంలో జడంనుండి ప్రాణాన్ని, ప్రాణంనుండి మనస్సును వికసింప చేస్తుంది. చివరకు మనస్సు అధిమనస్సుగాను, అధిమనస్సు అతిమానస సత్యంగాను రూపొందుతాయి. 'జీవాత్మ' యీ అన్ని దశల్లోను ప్రకృతికి ఆధారభూతంగా వుంటుందే కాని వీటికి చెందదు.

*

చైత్యము, భూమిపై వ్యక్తి పరిణామానికి ఆధారభూతంగా వుంటున్న జీవాత్మ లేక దివ్యాగ్ని విస్ఫులింగం. చైత్యపురుషం జీవాత్మ యొక్క చేతన. దైవంతో ఐక్యమవడానికి అంతా సిద్ధమయ్యేదాక ఈ చైత్యపురుషం మనఃప్రాణ దేహాలను తన ఉపకరణాలగా చేసికొని ఒక జన్మనుండి మరో జన్మకు పయనిస్తూ ప్రవృద్ధమానమౌతూ వుంటుంది.

*

చైత్యపురుషమనగా ప్రధానంగా పరిణామ ప్రక్రియలో పాల్గొంటున్న వ్యక్త్యాత్మ — వైయక్తిక ప్రకృతి యొక్క ఆవిర్భావము ద్వారా పరిణామము చెందుతున్న వ్యక్త్యాత్మ. ఇది దివ్యాగ్ని విస్ఫులింగం. ఇది మనఃప్రాణదేహాల వెనుక చైత్య పురుషంగా ఎదుగుతూ వుంటుంది. అజ్ఞాన ప్రకృతిని జ్ఞానప్రకృతిగా రూపాంతరీకరణం చెందించేదాకా అది అలా ప్రవృద్ధమౌతూనే వుంటుంది.

*

చైత్యపురుషము జన్మ, పునర్జన్మల పరంపరలో పరిణతి చెందుతూ వుండే అంతరాత్మ. ఈ అంతరాత్మ దైవాంశమే కాని,

దాంతో పాటు హృషీకేశుడు కూడా (మనలో దాగివున్న దైవం) మనని అంటిపెట్టుకొని వుంటాడు.

*

అంతారాత్మలో దైవము యొక్క సర్వావకాశము గర్భితమై వుండుట వలన దానిని అక్షరమనుచుంటిమి. కాని అది ఆ దివ్యశక్తులను వికసింప చేయాలి. ఆ వికసింప చేసే పరిణామ ప్రక్రియలో అది అభివృద్ధిపొందే చైత్య వ్యక్తిగా రూపొందుతుంది. వైయక్తిక ప్రకృతిగా పరిణామ క్రమంలో పాల్గొంటుంది. అది మనఃప్రాణదేహాల వెనుక చైత్య పురుషముగా వుంటూ, అజ్ఞాన ప్రకృతిని జ్ఞాన ప్రకృతిగా పరివర్తన చెందించే వరకూ యెదుగుతూండే దివ్య విస్ఫులింగం. ఇక్కడ మనమొక ముఖ్య విషయాన్ని గమనించాలి. పరిణతి చెందే యీ చైత్య పురుషము, ప్రధానమైన జీవాత్మ కాదు. ఈ చైత్యపురుషము సృష్ట్యాతీతమైన అనంత శక్తిసామర్థ్యములను సృష్టిలోనికి కొనివచ్చి వ్యష్టి రూపమునిస్తుంది.

*

చైత్యపురుషము, హృదయ కుహరంలో నెలకొనివున్న జీవాత్మ ఒకటిగాదు. అవి భిన్నములు. చైత్యపురుషమేమో వ్యక్తిగత ఆత్మసత్తా. అది దైవంనుండి బయల్వెడలి, దైవం వైపు పరిఢవిల్లినా, దైవం మాత్రం కాదు.

*

పరిణామగతిలో ప్రవేశించి దానికి ఆధారంగా వర్తించే జీవాత్మ లేక పురుషము (psychic essence) తనలో సకల దివ్యశక్తులను కలిగి వుంటుంది. కాని తన ప్రతినిధిగా ముందుంచిన వ్యక్తిలోని చైత్య పురుషము ప్రకృతి కల్మషాలను ధరించి, తన చైత్య దివ్యసారాన్ని తిరిగి పూర్తిగాపొంది జీవాత్మతో ఐక్యమయ్యేదాకా పరిణతి చెందుతూ ఉంటుంది. యోగానుభవాలు పూర్తిగా అవగాహన అయ్యేందుకు పూర్వం ఈ పురుషము యొక్క అన్ని భూమికలలోని ద్వంద్వాన్ని గ్రహించి అంగీకరించక తప్పదు. చిత్తము, చైత్యము ఒకటి కాదు. కానే కాదు. చిత్తము మరియొక దినుసు. మన బాహ్యాచేతనా వ్యవహారాలన్ని చిత్తములో నిర్వహించబడతయి. దానిని గురించి తెలుసుకొనేందుకు

మనం మన బాహ్యచేతనను విడిచి లోపలకు ప్రవేశించనవసరము లేదు.

*

ఆత్మవాణి అని మనం పిలుచుకునేది అంతరాత్మ ప్రేరణ కాదు. ఎందుకంటే అది కేవలం మానసికమైనదియు, మరియు తరచుగా సాంప్రదాయబద్ధమై దోషయుతమైన ప్రత్యామ్నాయము మాత్రమే.

*

మనస్సుపైనున్న సహజ జ్ఞాన స్ఫురిత ఆత్మ (intuitive self) లేదా సహజ జ్ఞాన చేతన, (intuitive consciousness) చైత్యపురుషం కాదు. చైత్యము, పురుషము (being) నకు వెనకాల వుంటుంది. దైవానికి అనన్య భక్తి, సత్యంవైపు, దైవంవైపు పురోగమించడానికి తోడ్పడే నిష్కాపట్యము, సత్యహృదయత, వీటికి వ్యతిరేకమైన వానినుండి వెనక్కు మళ్ళే సహజ స్వభావము — ఇవీ స్పష్టంగా గోచరించే దాని గుణాలు.

*

శిరస్సుపైనున్న భూమికల కన్న చైత్యము యొక్క లక్షణములు భిన్నమైనవి. దానికి గొప్పదనం, శక్తి, విస్తృత వ్యాప్తి తక్కువ, ఒకింత మాధుర్యం సౌందర్య సౌకుమార్యం ఎక్కువ. రసానందం, సాన్నిహిత్యము, సూక్ష్మగ్రాహ్యత దాని సంపదలు. "మాధుర్యము వెలుగు" చైత్యపురుషము యొక్క మూల ప్రకృతి. ఆధ్యాత్మిక స్తరము వీటిని వహించినప్పుడు, వాటికది విస్తృత భావాభివ్యక్తిని, ధగధగలాడే మెరుపు కాంతులను, మకరంద మాధుర్యమును, ధైర్యసాహసముల బలాధిక్యతల అత్యంత విశాలావరణల స్ఫూర్తిని ప్రసాదిస్తుంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: బి. నరసింహయ్య

చైత్యపురుషుని బహిరాగమనము

మానవుడు ఆధ్యాత్మిక మార్గంమీద అడుగు పెట్టేందుకు కారణం చైత్యపురుషుడే. నిలబడి అతనికి సహాయం చేసేది కూడా ఆయనే. అందుకని మనం ముందుకు తీసుకొని వచ్చి నిలబెట్టవలసింది కూడా ఆ చైత్య పురుషుణ్ణే.

*

చైత్యపురుషుడు ముందుకు రావడమనగా తెరమరుగు నుండి తెరముందరకు రావడమనమాట. మనకు దాని ప్రభావం వెంటనే నిత్యజీవితంలో తెలిసిపోతుంది. అది మన మనస్సుని, ప్రాణికాన్ని, శరీరాన్ని వాటి వ్యవహారాల సహితంగా పరివర్తింపజేసి వాటిపై ఆధిపత్యం వహిస్తుంది. ఆత్మానుభూతి కలుగుతుంది. తనలోని నిజమైన వ్యక్తి చైత్యపురుషుడే అని తెలుస్తుంది. ఇకపై మనస్సు, ఇతరేంద్రియములు కూడా అహంకార నిర్దేశితములు గాక, అంతరంగిక వ్యక్తికి పరికరములుగా భాసిస్తాయి.

*

లోపల ఉన్న మనోమయపురుషుడు నీలో జరుగుతున్న సమస్తమైన వ్యవహారాన్ని గమనించి, విచారించి మంచిచెడ్డలను నిర్ణయిస్తాడు. కాని చైత్యపురుషుడు అటులకాదు. అతనికి మానసేంద్రియముతో పనిలేదు. అయత్నకృతంగాను, సూటిగాను, వెలుగులోను అనుభూతిని పొందగలడు. అతడు పునీతుడు. అంతరంగిక దైవస్ఫూర్తి గలవాడు. మంచిచెడులను సూటిగా తెలుసుకోగల సమర్థుడు. అందువలన అతను ముందుకు వచ్చిన యడల మీప్రకృతిలోని ఏచేష్టలు మంచివో, ఏవిచెడ్డవో ఎప్పటికప్పుడు నిన్ను హెచ్చరిస్తూ ఉంటాడు.

*

ఎవరైనా దైవంతో వ్యక్తిగత సంబంధం ఎంతవరకూ పెంచుకోగలరో అనేదాన్నిబట్టే చైత్యపురుషని సిద్ధింపచేసుకోవడం, జాగృతంచేసి ముందుకు తెచ్చుకోవడం ఆధారపడి ఉంటయి. భక్తి, ప్రేమ, విశ్వాసం, ఆత్మసమర్పణలనే వ్యక్తిగత సంబంధాలననుసరించి విడిపోతున్న మొండి మానసిక, ప్రాణిక, దైహిక అహంతల పంతాలను

ఎంతవరకూ నిరాకరించగలరో అంతవరకూ చైత్యపురుషని సిద్ధింప చేసుకోగలుగుతారు.

*

భక్తి తత్పరత, క్రమక్రమానుగత ఆంతరంగిక నివేదనము చైత్యపురుషావిష్కరణమునకు రాజమార్గములు.

*

నిరంతరమైన ఆకాంక్ష, దైవంమీద మాత్రమే భారము మోపాలనే సంకల్పము చైత్యపురుషణ్ణి ముందుకు రప్పించుటకు దివ్యమైన మార్గములు.

*

నీబాహ్యప్రకృతి పునీతమౌతున్నకొద్దీ అంతరంగిక పురుషుడు బహిర్గతమౌతాడు. నిర్లిప్తమై ఉన్నత చైతన్యమును ఊర్ధ్వమునుండి గ్రహించుటకు ద్వారమౌతాడు.

*

నేడుగాని నాడుగాని నీవు చేసిన తప్పులను వదిలించుకోవాలనియు, చైత్య, ఆధ్యాత్మిక చైతన్యంలో జీవించాలనియు నీవు నిశ్చయించుకున్నట్లయితే ఆ తప్పులు నీ చైత్య పురుషని బహిరాగమనమునకు ఏమాత్రము అడ్డు రాలేవు.

*

చైత్యపురుషని దృష్టి/అభినివేశము సత్యమూ, ఉన్నత చైతన్యము, దైవములవైపు ప్రసారమౌతూ ఉంటుంది. ఏవిధమైన అసుర శక్తులుగాని అతనిని స్పృశించ లేవు. వాటి ప్రేరణలు అతనిని కల్లోల పరచ లేవు.

*

చైత్యపురుషుడు ఎల్లప్పుడూ తనను ఒక శిశువుగా, భగవంతుని పుత్రుడుగా, భక్తునిగా భావించుకుంటాడు. అతడు భగవంతుని లోని భాగము, సారభూత తత్వము అయినప్పటికీ సారూప్యము యొక్క భిన్నఛాయలుగా అభివ్యక్తమౌతాడు.

*

సాధనలో చైత్యపురుషుని పాత్ర: (1) ప్రేమ, భక్తి: ప్రేమ అంటే అహంపూరితంగా, ప్రాణికమైనదిగా, ఏదో కోరుతూ ఉండేది కాకుండా నిబంధనారహితంగాను, నిరపేక్షితంగానూ, స్వతఃసిద్ధంగానూ ఉండాలి. (2) అంతరంగంలో శ్రీమాత సన్నిధి, సంస్పర్శ. (3) అంత రంగంలో నుండి వచ్చే గతితప్పని మార్గదర్శకత్వము (4) చైత్యప్రభావా నికి, మార్గదర్శకత్వానికి లోబడి వుండటంవల్ల దైహిక, మానసిక, ప్రాణిక చైతన్యానికి కలిగే పరిశుద్ధత, ప్రశాంతత (5) పైనుంచి వచ్చే ఆధ్యాత్మిక చైతన్యాన్ని గ్రహించుకోవటానికి అనువుగా ప్రకృతి అధః చైతన్యాన్ని తీర్చిదిద్దుట ఎందుకనగా చైత్యం తెచ్చేదంతా విలువైనదే: సమ్యగాలోచన, సమ్యగ్ దృష్టి, సమ్యగ్భావన, సమ్యగ్వైఖరి.

*

యదార్థ జీవితము యొక్క ద్వంద్వముఖములనుగాని ఏక ముఖమునుగాని నీవు సాక్షాత్కరించుకోవచ్చు — జీవాత్మ లేదా పర మాత్మ మొదటిది. ఆత్మ లేదా అంతరాత్మ-చైత్యపురుషుడు రెండవది. మొదటిది సర్వాంతర్యామిగానూ, రెండవది మనః ప్రాణ దేహాలకు ఆధారభూతమైన వ్యక్తిగాను అనుభవమవుతయి. పరమాత్మ సిద్ధిపొందిన వారు అన్నిటినుండి విడిపోయి తమకుతామే ప్రత్యేకమైనట్టి అను భూతి పొందుతారు. ఈ సిద్ధి కొబ్బరి కురిడి సామ్యంగా ఉంటుంది. చైత్యజీవుని దర్శనం పొందిన వారి అనుభూతి ఈ విధంగా ఉండదు. అది భగవంతునితో ఏకత్వంపొంది దానిపైనే ఆధారపడి కేవలం ఆ భగవంతునికే అంకితమైపోయినట్లుగా భావిస్తుంది. తన స్వభావాన్నే మార్చేసే శక్తి కలుగుతుంది. నిజమైన ప్రాణికాన్ని, నిజమైన మానసి కాన్ని, నిజమైన దైహిక జీవిని తనలో దర్శించుకోగలుగుతాడు. ఈ యోగంలో ఈ రెండు సిద్ధులూ అవసరమే.

ప్రకృతి 'నేను' అనే ఒక చిన్న అహంకారపు వ్యవస్థను ఏర్పరచింది. మానసిక, ప్రాణిక, దైహికములు దాని విభాగములు .— బాహ్య చైతన్యానికి, చర్యలకు ప్రత్యేక వ్యక్తీకరణమునకు కేంద్రములు. నిజజీవి అభివ్యక్తముతో అహంకారం యొక్క పని పూర్తి అవుతుంది. అది అదృశ్యము అవుతుంది. యదార్థజీవి ఉపస్థితమవుతుంది.

*

చైత్యజీవుడు ఛాతి మధ్యలో హృదయ కుహరానికి మధ్య (దైహికహృదయంకాదు. ఎందుకంటే అన్ని కేంద్రాలు శరీర నడిమి భాగంలో ఉంటాయి) భాగంలో లోతుగా వెనుక ఉంటాడు. ప్రాణిక కక్ష్యలో నుంచి చైత్యభాగంలోకి వెడుతున్నప్పుడు గాఢంగా లోలోతులకు వెడుతున్న భావన చైత్యకేంద్రం చేరే వరకు అనుభవానికి వస్తుంది. హృదయ కేంద్రపు ఉపరితల భాగం ఉద్వేగాత్మక జీవుని స్వస్థానం. అక్కడనుంచి లోతుగా వెడితే చైత్యం కనబడుతుంది.

*

అంతర్గత జీవుడంటే చైత్యజీవి అనిగానీ అంతరాంతరాల్లోని జీవుడని కానీ నా వుద్దేశం కాదు. ఆంతరమానసము, ఆంతరప్రాణికము, ఆంతరదైహికములను గురించే నేను మాట్లాడుతున్నాను. ఎక్కడో మరుగునదాగిఉన్న స్థానాన్ని చేరుకోవాలంటే ముందుగా వీటన్నిటినీ దాటుకుంటూ వెళ్ళాలి. బాహ్యచైతన్యాన్ని వదలి లోపలికి వెళ్ళగలిగిన వారిలో కొందరు మొదటగా ఆంతరప్రాణికంలోకి ప్రవేశిస్తారు. మరి కొందరు ఆంతరిక మానసికంలోకిగాని ఈ ఆంతరికదైహికంలోకిగానీ ప్రవేశిస్తారు. ఉద్వేగాత్మక ప్రాణికంలోంచి వెళ్ళటం అన్నిట్లోకి సూటి మార్గం. ఎందువల్లనంటే హృదయ కేంద్రంలో ఉద్వేగాత్మక స్థానానికి వెనుకగా ఉండేదే చైత్యస్థానం. మన లక్ష్య సిద్ధికోసం ఈ అంతర కోశాలలో తెలివి కలిగి ఉండాలి. అలా అని తెలివిగా లేకపోతే చైత్య జీవుని కార్యనిర్వహణకు తగినట్టి సాధన సంపత్తి కొరవడుతుంది. అప్పుడిక బాహ్యమనస్సు, బాహ్యప్రాణికం, శరీరాలను మాత్రమే వాడుకోవాలసి వస్తుంది. ఇవి మరీ చిన్నవిగా (ఇరుకుగా) సంకుచితంగా మసగగా ఉంటాయి.

*

చైత్యాత్మయొక్క స్థానం పైన ఎక్కడోకాదు అది — హృదయానికి వెనకాల. దాని లక్షణం జ్ఞానం కాదు — ఆత్మ సంబంధమైన ఆధ్యాత్మికానుభూతి — దానికి సత్యమంటే స్థిరైన అవగాహన ఉంటుంది. అది స్వతః సిద్ధంగా అనుభూతమయ్యే ఆత్మానుభవం వంటిది. అది మనలో అన్నిటికంటే లోతున ఉంటుంది. మిగిలిన మానసిక, ప్రాణిక, దైహికాలకు ఆధారభూతము. అయితే అది వాటి

వెనుక మరుగున వుండి వాటిపై ఏదో కొంత ప్రభావం చూపించటం తప్ప ప్రత్యక్షంగా పని చేయలేదు. అత్యున్నతమైన అభివృద్ధి పొందినప్పుడుగానీ, యోగసాధన ద్వారాగానీ ఈ మానసిక, ప్రాణిక, దైహికములపైన స్థిరైన ఆధిపత్యం వహించి పని చేయడం సాధ్యమవుతుంది. కొన్ని జరగబోయే విషయాలను నీకు తెలియచెప్పేది, నీ చర్యల ఫలితాల గురించి నిన్ను ముందుగా హెచ్చరించేది నీవనుకుంటున్న చైత్యజీవుడుకాదు. అది నీ అంతరంగికమైన ఒక భాగం మాత్రమే. ఒక్కొక్కప్పుడు ఆంతరమానసికం కావచ్చు. లేదా ఆంతరప్రాణికం కావచ్చు. ఒక్కొక్కసారి ఆంతరిక లేదా సూక్ష్మ భౌతిక పురుషుడు కావచ్చు. ఆంతరిక జీవికి అంతర్మనస్సు, ఆంతర ప్రాణికం, ఆంతరిక లేదా సూక్ష్మ దైహికం — బాహ్యంగా ఉన్న మనస్సుకు, ప్రాణిక దైహికాలకు తెలియని విషయాలు ఎన్నో తెలుస్తాయి. ఎందుకంటే ఆంతరజీవికి ప్రకృతి నిగూఢ శక్తులతో ప్రత్యక్ష సంబంధం ఉంటుంది. వీటన్నిటికన్నా లోపలగా ఉండేది చైత్యజీవి. సత్యాన్ని గ్రహించడమనేది చైతన్యపు లోలోపలి స్థాయి యొక్క సహజ ధర్మం. సత్యం, శివం, సుందరం దానికి సులభ గ్రాహ్యములు.

కేంద్రజీవి — పుట్టుక లేనిది, పరిణామం లేనిదీ అయిన జీవాత్మ — వ్యక్తి పుట్టుక పరిణామాలపై పర్యవేక్షిస్తుంది — చైతన్యపు ప్రతికోశంలోను తన ప్రతినిధిని ఉంచుతుంది. మానసిక కోశంలో అది సత్యమైన మనోమయ పురుషుడు, ప్రాణమయ కోశంలో అది నిజమైన ప్రాణమయ పురుషుడు, దైహిక కోశంలో యథార్థమైన అన్నమయ పురుషుడు. మానవుడు అజ్ఞానంలో ఉన్నప్పుడు మానసిక, ప్రాణిక, దైహిక కేంద్రాలను ఆశ్రయించి ఉంటాడు. అంటే ఏ కోశంలో ప్రధానంగా జీవిస్తూ ఉంటాడో అది అతని కేంద్రజీవి అన్నమాట. కాని నిజమైన ప్రతినిధి మనోప్రాణదైహికాల వెనుక మరుగుపడి ఉంటుంది — అది మన అంతరాళంలోని చైత్యజీవుడే.

ఆంతరంగిక జ్ఞానం కలగటం మొదలుపెట్టగానే మనం మనలోని చైత్యజీవిని గమనించ గల్గుతాము. అది ముందుకు వచ్చి సాధన నడిపించటం తెలుస్తుంది. అప్పుడిక సృష్టికి ఆవలనున్న అవిభక్త ఆత్మ

— జీవాత్మను మనలో దర్శించ గలుగుతాము. దాని ప్రతినిధియే చైత్యాత్మ.

*

చైత్యాత్మ ముందుకు వస్తే తెలిసే చిహ్నాములు బృహత్ప్రేమ, భక్తి, శరణాగతి, సర్వసమర్పణ, ఆధ్యాత్మపరంగా ఏది మంచిదో, ఏది కానిదో స్పష్టంగా ఎప్పుడూ చూడగలిగే అంతర్దృష్టి, మంచిదికాని దాన్ని యథాతథంగా నివారించడం — తనలోనిదంతా శ్రీమాతకు సర్వసమర్పణచేసి నివేదించే ప్రవృత్తి కలిగి ఉండటం.

*

అది చైత్యాత్మానుభవంలో ఒక భాగం — ఇంకొకటి సంపూర్ణమైన ఆత్మ సమర్పణ, నిష్కామము. ఏదైతే అసత్యమో, అహం భావమో, అయుక్తమో, ఏవైతే దివ్య సత్యం, దివ్యసంకల్పం, దివ్య స్వచ్ఛత దివ్యకాంతులకు వ్యతిరేకమో అవన్నీ చైత్యజీవుని ధాటికి స్వభావంలోనుంచి సమసిపోతాయి. అంతేకాకుండా చైత్యగుణాలైన కృతజ్ఞత, విధేయత, నిస్వార్థత, శ్రీమాతను గురించి వచ్చేది లేక ఆమె దరికి చేర్చేది అయిన సరైన జ్ఞానం, సరైన ప్రబోధనలకు బద్ధుడవటం మొదలైనవన్నీ వృద్ధి పొందుతాయి. ఈ విధంగా ఈ వైపు అభివృద్ధి సాగుతూంటే ఇంకో ప్రక్క దివ్యసాన్నిధ్యం, ప్రేమ, ఆనందం, సౌందర్యం ప్రవర్థమానమై స్థిరంగా నిలిచిపోతాయి.

*

యోగములో మనస్సు ప్రధాన పాత్ర వహించి అంతరాత్మను వెనక్కి నెట్టినా, లేక భక్తి తదితర ప్రవృత్తులు చైత్యాత్మకంగాకాక ప్రాణిక మార్గం అవలంబించినా అసమర్థత ఏర్పడుతుంది. చైత్యజీవి పూర్తి వికాసం పొందాలంటే స్వచ్ఛత, నిష్కాపట్యము, అహంభావ రహితమూ, కల్మషరహితమూ, బేషజరహితము, నిరపేక్షము అయిన ఆత్మ సమర్పణ చేయగల సామర్థ్యం ఉండాలి.

*

నీ పరిస్థితి చెప్పే పాఠము యోగము చేయకూడదని కాదు. కాని జీవి రెండు విభాగాల మధ్యనున్న ఎడమును నిదానంగా క్రమంగా తగ్గించాలి. ఈ విభజన సర్వసామాన్యం, మానవ

స్వభావంలో సార్వత్రికం కూడా. ఉన్నత భాగాలలో సంకల్పం వేరుగా ఉన్నప్పటికీ ప్రతివారూ అధఃప్రేరణలను అనుసరించడం సంభవి స్తుంది. ఈ దౌష్ట్యాన్నే అర్జునుడు తెలుసుకొన్నవాడై శ్రీకృష్ణుని ఇలా ప్రశ్నించాడు. "మనిషి చెడ్డపనులు చేయవద్దనుకొని కూడా ఎందుకు చేస్తాడు? ఎవరో బలవంతపెట్టి చేయిస్తున్నట్లుగా?" హోరేస్ మహాశ యుడు కూడా చెప్పాడు "ఒక జీవితానికి మాత్రమే శరీరం ఆత్మకు నివాస స్థానం అనే నమ్మకం". నిరంతర ప్రయత్నం, ఆకాంక్షలతో ఎవ రైనా ఒక మలుపును చేరుకోవచ్చు. అప్పుడు చైత్యజీవి ఉనికి స్థిరపడు తుంది. ఒక చిన్న మానసిక వైరుధ్య పరివర్తనగా పైకి కనిపించినా అది ప్రకృతి సమతౌల్య స్థితినే మార్చేస్తుంది.

*

నీ సాధన ఇంకా మానసికంగానే ఉండటంవల్ల చాలా కష్టంగా, మెల్లిగా సాగుతుంది. చైత్యజీవి వికాసంపొందినప్పుడు అది సంతృప్తికరంగా శీఘ్రతరంగా పురోగమించ గలుగుతుంది.

*

లోలోపలి అగాధాలలోని ఆత్మను జాగృతముజేసి, మానసిక, ప్రాణిక, దైహికాలనుండి చైత్యచేతనలో పునర్జన్మ ఎత్తినప్పుడే ఈ యోగం సాధ్యమౌతుంది. అటుల చేయని యెడల (కేవలం మనస్సు తోనో, ప్రాణిక దైహికములతోనో) ఇది సాధ్యము కాదు. అనగా బౌద్ధిక జ్ఞానము, మానసిక భావములు, ప్రాణిక కోరికలను అంటిపెట్టి కొనుట వలన చైత్యములో పునర్జన్మ నెత్తుటను, శ్రీమాత నవజాత శిశువుగా ఆవిర్భవించుటను నిరాకరించినట్లయితే సాధన విఫల మవుతుంది.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: అమరవాది వెంకటరామ శాస్త్రి, అమరవాది ప్రభావతి

జీవాత్మ ఆవిర్భావము, తదుపరి పరిణామము

మానవుని నిజ స్వరూపము (అతని ఆత్మ) పై పొరలలో కాన రాదు. అది అంతస్థలీయము. కాని అంతస్థలీయమనగా ఎక్కడో మనస్సు కందని సొరంగములలో గాదు, ఎందుకంటే అది మనోజీవిత దైహిక ముల వెనక హృదయాలయములో దేదీప్యమానంగా వెలిగిపోతూం టుంది. దట్టమైన తెరలచే ఆచ్ఛాదితమైన ఈ చైత్యమూర్తి (దివ్యజ్యోతి) మనలో నిరంతరం వెలుగుతూనే ఉంటుంది. బాహ్య ప్రకృతిని అయో మయపరచే ఎంతటి తిమిరాంధకారమైనా దానినార్పలేదు. దైవ జన్యమైన ఆ జ్ఞానజ్యోతి తమస్సులో కూడా ప్రకాశిస్తూనే ఉంటుంది. మన బాహ్య ప్రవృత్తిని కప్పివేసే ఆంతరిక ఆధ్యాత్మిక ఆత్మ యొక్క గాఢ అచేతన ఏదైనాగాని ఆ జ్వాలను ఆర్పివేయ లేదు. అది భగవంతుని నుండి జనించిన జ్వాల. మహా అవిద్యలో ప్రకాశోజ్వలంగా నివాసమే ర్పరచుకొన్న ఆ జ్వాల అవిద్యను మహాజ్ఞానం దిశగా తరలించే వరకు దానిలో వృద్ధి చెందుతూంటుంది. అది ప్రచ్ఛన్న మహాసాక్షి. మహా నియంత్రణాత్మకం. లోన దాగివున్న మహామార్గదర్శి. సోక్రటీస్ పరిగ ణించే దామన్ (daemon of Socrates). మార్మికుని అంతర్జ్యోతి లేదా అంతర్వాణి. మనలో జన్మనుంచి జన్మకు మృత్యుస్పర్శ లేక, వినాశ వికృతాలకు లోనుగాక అనశ్వర జ్వాలగా కొనసాగుతూండేది అదే. అది అజము. ఎందుకంటే వ్యక్తి అస్తిత్వంపై అధ్యక్షత వహిస్తున్నా అది దాని విశ్వాత్మక, విశ్వాతీత లక్షణాల ఎరుకలో నిత్యం ఉంటున్నా మహా ప్రకృతి స్వరూపాలలో అది తన ప్రతినిధిగా చైత్య పురుషని వ్యక్తిగత ఆత్మగా ఉంచింది. ఆ చైత్యపురుషుడు మనఃప్రాణ దేహాలను సమర్థిస్తూ మనలోని మనఃప్రాణకోశాలు, సూక్ష్మ దేహసత్తల వెనుక నిలచి నిరీ క్షిస్తూ అవి అభివృద్ధిచెంది అనుభవం గడించటం వల్ల సత్ప్రయోజనం పొందుతూంటుంది. అతనిలోని ఈ యితర పురుష శక్తులు, అతని సత్తలోని ఈ సత్తలు, వాటి నిజ తత్త్వంలో ఆచ్ఛాదితాలుగా ఉన్నా మన బాహ్య వ్యక్తిత్వం కలిగి ఉన్నట్టి, మనవి అనుకున్నట్లు కనబడే స్థితిని, అసత్తల సంయుక్త బాహ్య కార్యాచరణను, అవి తాత్కాలికం మూర్తిమత్వాలుగా బహిర్గతం చేస్తాయి. అంతరాంతరాల్లో వున్న ఈ

దివ్యాంశకూడా మనలో చైత్యపురుష రూపధారణ చేసి ఒక చైత్య పురుష మూర్తిమత్వాన్ని ముందుంచుతుంది. ఆ మూర్తిమత్వం ఒక జీవితంనుంచి మరోజీవితానికి మారుతూ అభివృద్ధి చెందుతూ వికసిస్తుంది. ఎందుకంటే అది జన్మకు మృత్యువుకు మరల, మృత్యువుకు జన్మకు మధ్య పయనించే బాటసారి. మన స్వభావానికి చెందిన విభాగాలన్నిటినీ బహువిధాలుగా పరివర్తనకులోను చేసేది అదే. చైత్యపురుష సత్త మొదట్లో మనఃప్రాణ దేహాల ద్వారా, ప్రచ్ఛన్నంగా, సాక్షికంగా, పరోక్షంగా పనిచేస్తుంది. ఎందుకంటే ఈ ప్రాకృతిక విభాగాలనే ఆత్మాభివ్యక్తికి తన ఉపకరణాలుగా అభివృద్ధి పరచవలసి ఉంటుంది — వాటి పరిణామంలో చాలాకాలం అట్లా కొనసాగవలసి ఉంటుంది. అజ్ఞానంలోవున్న మనిషిని దివ్య చేతనోజ్వల దిశగా తోడ్కొని పోవుటకు నియోగింపబడుట చేత అది అజ్ఞాన భూమికలోని అనుభవ సారాన్ని గ్రహించి మనిషి స్వభావంలో ఆత్మాభివృద్ధి కేంద్రాన్ని ఏర్పరచటానికి వినియోగిస్తుంది. ఇక మిగిలినదానిని మనిషిలోని ఉపకరణాలను భగవంతుని తేజోమయ సాధనాలుగా సిద్ధమయ్యేంతవరకు వాటిని వినియోగించవలసి ఉన్నందున, ఈ చైత్యపురుష సత్త ఆ ఉపకరణాలను వాటి భావి అభ్యున్నతికి తగిన రీతిగా మలుస్తుంది. ఈ గుహ్యా చైత్య పురుష సత్తే మనలోని మూల అంతరాత్మ (original conscience). అది నైతికవాది కల్పించుకున్న సాంప్రదాయక 'అంతరాత్మ' (conscience) కంటె ఇంకా లోలోపల ఉంటుంది. ఎందుకంటే మనలోని ఈ చైత్యపురుష సత్తే సత్య శివ సుందరాలకు, ప్రేమ, సామంజస్యతకు దారిచూపే పరంజ్యోతి. అది మనలో దివ్యరూపాంతరీకరణకు ఉండే అవకాశమంతటికీ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ ఇవన్నీ మన ప్రకృతి యొక్క ప్రధాన పరమావశ్యకతగా అయ్యేందుకు విడువకుండా పని చేస్తుంది. మనలోని ఈ చైత్యపురుషుడే సిద్ధుడుగా, ఋషిగా, ద్రష్టగా వికాసం పొందుతాడు. అది తన పరిపూర్ణ శక్తిని అందుకున్నప్పుడు మన సత్తను ఆత్మ జ్ఞానానికి, భాగవత జ్ఞానానికి, పరమోత్కృష్ట సత్యానికి, పరమోత్తమ శుభానికి, మహత్తమ సౌందర్యానికి, ప్రేమకు, ఆనందానికి, పరమోన్నతులకు, విశాలతకు మరల్చి ఆధ్యాత్మిక సానుభూతి, విశ్వాత్మకత, ఏకత్వాల స్పర్శను మనకందజేస్తుంది. అందులకు

భిన్నంగా చైత్యపురుష సత్త బలహీనంగా అభివృద్ధి చెందని స్థితిలో ఉంటే — మనలోని సున్నిత భాగాలు, వాటి చలనాలు స్వభావప రంగా, సామర్ధ్యపరంగా హీనస్థితిలో ఉంటాయి. అప్పుడు మనస్సు బలంగా ప్రతిభావంతంగా ఉండవచ్చు. ప్రాణిక భావావేశాల నిలయ మైన హృదయం దృఢంగా, అధికారికంగా ఉండవచ్చు. జీవశక్తి ప్రము ఖంగా విజయవంతంగా ఉండవచ్చు, శారీరకంగా సంపన్నంగా సౌభా గ్యంగా బాహ్య వ్యవహారంలో ఆధిపత్యంతో విజయవంతంగా ఉండ వచ్చు. అయినా చైత్యపురుష సత్త దుర్బలస్థితిలో ఉన్నప్పుడు ఇవన్నీ ఉన్నా, బాహ్యంగా ఉండే, వాంఛాత్మక మిథ్యాచైత్యసత్త ఆధిపత్యం వహించటం వల్ల అది చైత్యపురుష సూచనలు, అభీప్సలు, భావాలు, ఆదర్శాలు, ఆకాంక్షలు అన్నింటిని తప్పుగా అన్వయించుకొని అవే నిజ మైన అంతరాత్మకు ఆధ్యాత్మిక అనుభూతికి చెందినవిగా పొరపాటు పడతాము. గుహ్య చైత్యపురుషుడు ముందుకు రాగల్గి, పాక్షికంగా కాకుండా, మనోప్రాణదేహాల బాహ్య స్వభావాల తెరవెనుక నుండి కాక కామనకేంద్రాన్ని (desire soul - నిజానికి ఇది ప్రాణ కోశానికి చెంది నది) అధిగమించినట్లయితే, అప్పుడు ఆ భాగాలన్నింటినీ సత్యశివసుం దరమైన అంతరాత్మ స్వరూపాలుగా తీర్చిదిద్దవచ్చు. తుదకు మన స్వభా వాన్నంతటినీ జీవితపు నిజ లక్ష్యం దిశగా, మహోన్నత విజయం దిశగా, ఆధ్యాత్మిక అస్తిత్వంలోకి ఆరోహణ దిశగా మళ్లేటట్లు చేయవచ్చు.

అయితే ఈ చైత్యపురుష సత్తను మనలోని ఈ నిజ అంతరా త్మను ముందుకు తీసుకువచ్చి దాన్ని మార్గదర్శక ధర్మంగా జేసిన ప్పుడు మన స్వాభావిక సత్త సంపూర్ణ పరివర్తనా ఫలాన్ని పొందగల మని, పరమాత్మ రాజ్యంలోకి ద్వారాలు తెరుచుకుని మనల్ని ఆహ్వాని స్తాయని కూడా అనిపించవచ్చు. అంతేకాక దివ్యస్థానాన్ని లేదా దివ్య పరిపూర్ణ తను సాధించటానికి మనకు సహకారిగా పరమసత్యచేతన గాని అతిమానస తత్త్వంగాని కలుగజేసుకునే ఆవశ్యకత లేదనికూడా తర్కించవచ్చు. మన ఉనికి సంపూర్ణ పరివర్తన చెందటానికి చైత్య పురుష రూపాంతరీకరణానికి అవసరమైన ఒక నిబంధన అయినప్పటికీ బృహత్ ఆధ్యాత్మిక పరివర్తనకు అంతమాత్రమే చాలదు. ప్రథమంగా మహాప్రకృతిలో ఇది వ్యక్తిగత అంతరాత్మ అయినందుచేత మన సత్తకు

అంతర్హితంగా ఉన్న దివ్యతర శ్రేణుల ప్రభావానికిలోను కాగల్గి వాటి వెలుగును, శక్తిని, అనుభూతిని స్వీకరించి మననం చేసుకోగలుగుతుంది నిజమే. కాని మరొక ముఖ్యమైన పరమోత్తమ స్థానమున్నది — మన అంతరాత్మ యొక్క సువిశాల విశ్వాత్మకతను, అధిగమనత్వాన్ని సొంతం చేసుకోనటానికి పైనుండి ఆధ్యాత్మిక పరివర్తన ఒకటి అత్యంతావశ్యకం అన్నది గ్రహించాలి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

స్వేచ్ఛానువాదం: వి. సుబ్బరామ శర్మ

శ్రీఅరవిందుల వివరణ

వైయక్తిక ప్రకృతిలోకి (మానవునిలోకి) జీవాత్మ తన అంశమును పంపిస్తుంది. ఆ అంశయే ప్రకృతికి ఆధారభూతమై వర్తించే పురుషుడు — కేంద్రీయంగా చైత్యములోను, ఉపకరణీయంగా మనోప్రాణిక దైహికములలోను భాసిస్తాడు. దీనిని గురించి స్పష్టమైన అభిప్రాయం కలిగించడానికి మాత్రమేగాక అనుభూతి దృష్ట్యా, పూర్ణయోగసాధన ద్వారా సిద్ధించే ఆత్మజ్ఞానం దృష్ట్యా, ఏది లోపిస్తే యోగసాధన కుంటుపడుతుందో, ఆవిస్పష్టమైన విషయాన్ని వివరించటం నా బాధ్యత. అనుభూతి చెందితేచాలు, ఎవరికివారు మనసులో అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరచుకోవలసిన అవసరం లేదు. దీనిని అంతర్దృష్టితో అవగాహన చేసుకుంటే, యోగసాధన గమ్యం వైపు పురోగమించడానికి వీలవుతుంది. తాపట్టిన కుందేలుకు మూడేకాళ్ళన్న మౌఢ్యానికి స్వస్తిచెప్పి, పొరపాట్లను పరిహరించుకుంటే స్పష్టమైన అనుభూతి లభించి యోగసాధకుడి ప్రయత్నం సులభతరమవుతుంది. మనస్సు తన మొండితనాన్ని పరిహరించుకొని నవనీతం కావాలి. ఇతరుల అభిప్రాయాలను అర్థం చేసుకుని స్వీకరించే అవగాహనాశక్తిని నిత్యనూతనంగా వికసింప జేసుకోవాలి. లేకపోతే శుష్క మేధాజనిత శాస్త్ర పాండిత్యపు చట్రాల్లో చిక్కుకునే ప్రమాదంవుంది. అలా కాకుండా ఎవరికివారు లోతైన సత్యగ్రహణానికి ప్రయత్నించాలి. ఆధ్యాత్మిక అనుభూతిద్వారా తప్ప మరేవిధంగాను సత్యాన్ని గ్రహించటం సాధ్యం కాదు.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: ధారా రాధాకృష్ణమూర్తి

కేంద్రములనుండి వార్తలు: పన్నాజీ గోవా లో గవర్నమెంటు సాంస్కృతిక శాఖవారు 24 నవంబరు 1998న శ్రీఅరవిందుల 125వ జన్మదిన మహోత్సవపు ముగింపు ఉత్సవములను జరుపుకొన్నారు. ఈ సందర్భమున ఒక సావనీరు ప్రచురించారు. ఒక ఛాయాచిత్ర ప్రదర్శనమును ఏర్పాటు చేసారు. డిసెంబరులో Children's corner నిర్వహించారు. తూర్పు కలకత్తా కేంద్రము వారు ఫిబ్రవరి 7న, 18వ వార్షికోత్సవమును జరుపుకొన్నారు. కాలికట్ (Kerala) లో ఒక కేంద్రమును స్థాపించారు. ఖరగ్‌పూర్ (West Bengal) కూద్రా (బీహారు), కర్నాటకలోని సత్తూరు, మలమద్ధి; హర్యానాలోని ఫరీదాబాదులలో కొత్త కేంద్రములను స్థాపించారు.

శ్రీఅరవిందో సొసైటీ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర కమిటీ నాల్గవ వార్షిక మహోత్సవములు హైదరాబాదులోని శ్రీఅరవింద భవనములో దివ్య తేజో విరాజితమైన పవిత్ర వాతావరణంలో 13 - 14 మార్చి 99 తేదీ లలో శ్రీ బి. వెంకట్రామయ్యగారి ఆధ్వర్యమున జరిగినవి. అందులోని ముఖ్యాంశములు: శ్రీ తెన్నేటి పూర్ణచంద్రరావుగారి ప్రారంభోపన్యాసము 'శ్రీఅరవిందులు మన భవిష్యత్తు'. శ్రీ విజయ పోద్దారుగారి 'నిత్యజీవితంలో దైవాన్ని గురించిన భావన, ఆవశ్యకత, సమర్పణ'. శ్రీ బి. వెంకట్రామయ్యగారి 'The year in retrospect'. ప్రొ॥ M.V. నడకర్ణిగారి 'శ్రీఅరవిందోద్యమంలో ఆంధ్రులపాత్ర. తదితర విషయములు'. డా॥ వి. మన్‌మోహన్ రెడ్డి 'దేవసంఘము'. డా॥ సచ్చిదానంత మొహంతి 'Indian culture'. శ్రీ వి. సుబ్బారావు (సెక్రటరీ) 'Money and spiritual life'. డా॥ జి. గోపాల్‌రెడ్డి 'Sri Aurobindo in life through action'. డా॥ దీపికా ముఖర్జీ, డా॥ చలమయి, డా॥ నీరజ, భారతీదేవి, 'స్త్రీల కార్యక్రమములు'. శ్రీ పి. సి. స్వరూప్ 'యూత్‌వింగ్ కార్యకలాపాలు'. శ్రీ కె.వి.రావు 'సాధనా సమస్యలు'. శ్రీ కొంగర భాస్కరరావు 'ప్రతి సాధకుడు చేసుకోవలసిన ఆత్మవిమర్శ'. స్థానిక రామకృష్ణ మఠం అధ్యక్షులు శ్రీ పరమానంద స్వామిగారు, శ్రీ పి. ఎన్. మూర్తి, శ్రీ శివరామకృష్ణ, శ్రీ మురళీ మనోహర్‌గార్లు కూడా ఉపన్యసించిరి.